A. ZACO (ÇAJUP)

Burr'i Dheut

Tragjedi me vjersha

E NDARË NDË 5 PAMJE

BOTUAR NGA SOFOKLI ÇAPI

KAIRO 1937.

A. ZACO (ÇAJUP)

Burr'i Dheut

Tragjedi me vjersha

E NDARË NDË 5 PAMJE

BOTUAR PEJ SOFOKLI ÇAPI

KAIRO 1937.

G. KASTRIOTI (Skënder Beu)

GJON KASTRIOTI me mbretëreshën përcjellën të katër djemtë e tyre në Endrenë te Sulltan Murati.

Këndonjësit.

Eshtë pun'e ditur që nga të vërë djemt e Janiç Kastriotit, ay za'i vogël shpëtoi nga vdekja.

Qysh shpëtoi Skënder-beu nga thonjt'e Sulltanit?

Kjo vepre na jep një përgjigje, na rrëfen një menyrë. Janë të vërteta? Kush e di!...

Istoria na tregon punëtë që kanë gjarë vërtet. Per një tragedi, punëtë që mund të gjejnë janë mjaft, si na thotë vetë Aristoteli. E di fort mirë që i bir'i Muratit II, quej Muhamet po un'e qusjta Selim dhe Muhametin e tregoj për të vëllan'e Sultan Muratit se ky kërnbim m'u duk i nevojshim për fillën (trama) e tragedisë.

Për të forëlluar nëjanjat kombëtare dhe dashurinë ndermjet tanë, per të ndarë fenë nga kombësia, për të përhapur Shqipen që ka mbetur kaqë pas, për të gatitur, me një fjalë, uëhën e Lirisë, të tilla vepra kanë së-do-mos, një dobi, një rëndesi. Si thashë dhe kur botova "Baba-Tomorë" ç'do Shqipëtar dugt të punojë për këtë qëllim të shenjtëruar.

Me këto vjershа desha të tregoj karakterin, besën, trimërinë dhe dëshirat e Shqipëtarëve të vërtetë.

Plaidi fjalës: J lutem Zotit të kujtojë sot Shqipërinë dhe si dërgojë një Skënder-bej të dytë, që ta shpëtojë nga xgjedha dhe nga robëria.

Në Kairo, Mars 1908

Shkrenjësori A. Z. ÇAJUPI

VETAT

Murat' II ..— Sulltan'i Turqisë.

Selimi.....— Shkon për t bir'i Muratit, po është vërtet Skënder-beu.

Mamica....— Motr'e Skënder-beut dhe bij'e Janit Kastriotit.

Fatimja ...— Shqipëtar'të dhe grua e dyt'e Sulltanit Murat.

Mara.....— Vezir, i bir'i Fatimesë dhe i dashur'i Mamicës.

Zadra .....— Motr'e Marës vezirit, e dashur'e Selimit.

Muhameti..— Vëlla'i Sulltan Muratit.

Ferriti.....— Pasha Turk, krye-sptun i Muratit.

Tahiri.....— Pasha Shqipëtar, krye-kriu i Muratit.

Trima, mbrojtës, ushtarë.

Një Endrrua, mbrëzda në pallat të Sulltanit.

BURR'I - DHEUT

PUN'E - PARË

Pamj'e I.

MURATI

Jûm Sultan, mbret i vërtetë,
Shoq të tjerë s'kâm në jetë!
Dolla nga fusd i Asisë
Si rebesh i Perëndisë!
Vrava, greva dhe shkretova,
Botën me gjak e mbulova,
dam i keq si egërsirë.
Turlisj janë njerz të mirë.
Dua të qeym i ngo
Po pasa të vejë mbarë.
Më dërgoi Perëndija
Që të vunj nprëzia.
Jûm i zoti, rruj me gallë,
S'dua të cho njeru të gjallë:
Per s'u bë nga Perendia,
Me një kobë njerzëria.
Që ta prasë me një herë,
Të mos mbetsëm të tjerë:
Të mbetsj dheu i shkretë
Dhe kësta së rroje vetë;
Me egërsira të rreqët
Pa frikë të mbretnrojë.
Po dhe sot punoj si dua.
Nga kush më vjen frikë mua?
Nga të ligat që kam bërë.
Më duken armiq të tjerë.
Me luftëtat që fitova,
Gjithë vëndat i zotova.
Shkretova vetë Greqinë,
Bulgarinë dhe Serbinë,
Njëzet vjet ka Shqipnia,
Që rs një duar të mëa.
Lufta vërtet s'vate mbarë
Me trimatë Shqipëtarë,
S'më shkoi dot trimëria.
Po më ndiu Pa-
Jani Kastriot i gjorë
Më ra një ditë në dorë
Dhe Skrpova në'ate jetë
Rashkë me zjemi'e ti, votë!
Vertët nuora Shqipëtarë
Po Shqipëtarve s'më dinë;
Dhe për mbret nukë më njonë,
Po një ditë do të shoqë.....
Nga sgjedha, as jûm i gjallë,
Nuk lanë për të dalë;
Pas nesje, një kësë jetë,
Gur më gur kurrë nsoa mbetë!
Po ç'do Fetiu kësunë?

Pamj'e II

MURATI. FERITI.

MURATI

Ç'kërkon sot prapë nga unë ?

FERITI

O Zot, ndëgjova një fjalë :
Kastrioti pasha djalë,
Shqipëtarët u-trazuan,
Kësë djalë mbret e duan
Dhe ndë qytet Shqipëtarët
E kërkojnë sot.....

MURATI

Të marrë ?
Nukë dinë kisa derra.
Se Kastriotin e mara,
Bashkë me fis e me farë ?
Pse nuk'u zbulojnë vargë ?
Sot s'u gjëndet as një peshë
Janë tërë hi dhe kashtë ....
Në dunn mbret të vërtetë.
T'a kërkojnë ndʼatë jetë.
Po qysh e qenjasë vallë
Ferit këtë princ të gjallë ?

FERITI

Skënder - beu Kastriotë.

MURATI

Ha ! ha ! I marrshë Zoti !
Në mos kanë një mbret ijatër
Nukë trimkem : Që të kanë
Djemʼe Jallit janë tretur.
Sot as një nukë ka mbetur.
Skënder e vogël si gjorë
E shera vetë me dorë :
I dolli, kur ra ndë prak,
Më topë qumështi so gjak;
Ndëgjo Ferit si ka gjarë ;
Dita sot më fjen për të qarë ;
Ate ditë nga një kraë,
Vdiq Sevdaja, ime shoqe,
Lehonë ; nga hidhërimi.
Nga loto qi dieth Selimi,
Selim i bir'i Sevdase.
Më vinte që të pëlcasë..
Në këtë të mndhe gjëmë
Që mbet Selimi pa mëmë.
Ca Shqipëtarë spiunë
Rrëfen ndë pallas këtunë
Edhe nga thonjëʼe Tarqisë
Musar prinen'e Shqipërisë.
Të mos ish nëndhur një mike
Shqipëtarkë, po besnike.
(Që kish marrë djalin tim
T'a rritjë kur mbet jetim.)
Skënder - beu me një fjalë,
Dot'ishte vërtet i gjallë.
Fatlmca vetʼe zuri.
Këtu të gjallë m'a prurì.
Dojë t'a lërë të gjallë

Ta kom shorbëtor për djalë
So ishgjé të dy vëreznikë.
Po mora inat dhe frikë
Forit, dhe porsa q'e pashë
Mora thikën e i rashë,
Nga dashuria për muf
Fatimen'e mora grua
U çuditnë kat'e tërë
Se mora një të krishtërë,
Po Fatimen kaurkë
Për hatër tim u bë turkë
Me të dy pjellë të mbarë
Që kish me burrën e parë.
Prandaj Musa me Zadenë
Me t'ëmën këtu më mbesë.
Kjo grua bëtse për mua
Se ishte zonjë nga sun.
Se burri që kishte marrë,
Kish qënë aga der'epare,
Kastrioti, nga sakani,
E zuri një ditë vark,
Vuri trimin'e Shqipërisë!
Me dy fëmijë ndë shtrë
Fatimen nga ky sokak
Kërkonte të marrë gjak;
Prandaj më ketë dëshirë
I vadhëtoi të birë;
Ndaj kjo Shqipëtarkë trimo
Më bëri shumë shërbime;
Ndaj dhe un'e daravitë
Dhe ndë fron tim lart engrita.
Prandaj i lashë Sellanë
Të rritij vetë jetrymë
E deshi me të vërtetë
Si-kur e kish pjellë vetë.

Ndaj kur ika për nd'Axem
E lashë këtu me djem.
Eshtë shumë xëmër-mirë;
Prandaj dhe unë të bërë
Musa Topnë, pastʼhatr
E bëra sot një vëzir.
Me këto fjalë që thashë
Shqipëtarët kokë-trashë,
Tani, Ferit, kot u zgrenë
Të kërkojnë Skender-benë;
Njëzet vjet sot, q'a kam vrarë,
Sot, të mos qanë të marrë,
Shtonin këtë përrallë,
Q'është Skënder-bea i gjallë
Pastaj kam, Tahirë pranë
Që vritetë për Sulltanë,
Vërtet është Shqipëtar,
Po për mua ryn ndë zjar.
Tahiri zjarrë të rrëmc,
Përpara bënte kalldrëme,
Un'e bëra kryc-trim,
Me nder shumë e me fitim;
Prandaj Tahiri tanimë,
Me shokët si Perëndinë,
Shqipëtarët që kam pranë
Për të bërë gjë s'më kanë
Se më duan dhe i dua,
Vritsen të tërë për mua.

FERITI

Më gjitë këto që thoa
Shqipëtarët sot bësojnë
Këtë përralle kërkojnë
Te shpëtojnë aga Turqia,

Po, pa ngritur Shqipëria
Më këmbë për këtë punë
Ndëgjo zot, ç'mëjtim kam unë :
Kastriotë kur u shua
Më far'e fis e me sua,
Në mos mbeti as një djalë,
Çapë Uj gëndër e gjahë,
Zonja Mamica, kjo zonjë,
Vat' undhrocë që të rrojë!....

MURATI

Dërgova, Perit, e-zanë;
Katër vjet që rri këtunë.
Për kaser të Fajmesë
Dhashë fjalë, dhashë besë,
Çap e Janit të mos vritet.
Po si princeshë të rritet,
Se Fatimeja më thotë :
Mamica duet ata teto
Të martuar me Selanë.

PERITI

Ja pëqëj shunë mëndimnë,
Ndëgjo dhe fjalët e mia :
Pa martë zjar Shqipëria,
Me Mamicën e sekuar
Selimi dgat martuar.
Shqipetarët kanë shpresë
Të madhe se kjo princeshë
Dhe burri që dotë marrë
Baht' mbet për Shqipëtarë.
Dhe mukë dotë kërkojnë
Të ngjallin ata që s'rrojnë
Dot' harrojnë Skënderbenë
Motrën e-ti kur të kenë
Në Shqipëri mbretëreshë.

MURATI

Unë këtë qëllim kesha,
Po Perit, zotë të falë.
Dhe fjala jashtë mos dalë
Unë për Selimë dua
Të jetë Sulltan pas mua.
Sulltan i gjithë Turqisë
Jo një princ i Shqipërisë
Me trimëri që rrëfeu
Selimi, muk e kaçë dheu :
Zotë vënda të qjerë.
Serbin e shumë të gerë.
Perit, Selimi në rrafshë
Pas mua në mbretërofshë
Dotë madhojë Turqinë.

PERITI

Kjo punë s'bëset nanënë
Se ndë dorë muk e kenë,
Pas zakonevet që venë
Dhe mukë kën dot Sulltani
Një gjë që s'e do Kurani.
Si do q'është teim e burrë
Selimi s'mbretëron kurrë :
Mohameti po të rrojë
Pas ty dotjo mbretëroje.

MURATI

Perit, si-do që të thonë
Po të dua gnish zakonë

Shiko ngjetkë se ç'punojnë
Bir pas biri mbretëroj(në.

FERITI

Do t'a vesh mo Persindisë ?

MURATI

Se kim në dorë fuqinë ?
Nuk jam Padishá vetë ?
Nuk jim mbretí vërtetë ?
Po të dua, vetë vodit, —
Sí pres kokën Muhasebit
Sá kim prerë dhe të tjerë
Pashallarë dhe bejlerë ?

FERITI

Zot, mund të bésh si të duash
Po ndiejo ashtú më rrush;
Se ja vesh mbret kejunë,
Sí shihë mëvójë kjo punë,
Dhe Selimi po bo dojë
Pas teje të mbretërojë
Mbretëri e Shqipërisë
Sí ndalon sulcën e Turqisë
Krushqia mo Shqipërisë
Më shumë ja s'jon fuqinë.

MURATI

Ferit, mo kötë kavënd,
Ti qënkej njeri mo mirë,
Kjo krushqi dukat e-mirë
Të marrë ganë kjo trazirë.
Po im bir, më duket mua
Manicja s'e do për grua,
Po dhe Mamica t'im birë
Nuk e-shá me sy të mirë.
Fatimen si më thotë
Mua s'më she dot ndë botë
Esht e kukur si një lule
Po mbahet shumë fodulle.
Me tëmën të g'all'e lashë
Ç'nuk i fala, ç'nuk i dhashë
E nderova si princeshë
Këto të mira q'i bera
Duket vaxhë dëm të tëra
E ëma k'shtu e-ka rritur
Te më keto të mbrzitur
Dhe tash q'i vdiq'e ëma
Më shumë ja ç'nua gjëma;
Kujton vëllezrit dhe tanë
Dhe nuke më she dot prasë
Sidëo q'e marr mo të mirë
Idukom si egërsirë;
Pshevitit kur më shukon,
As më flet, as më ndesht.
Mbasë i vjen të pëlcasë
Që nuk mund të më vrasë;
Kur sijletë pak e-batë
Një mendim i mandon trutë :
Mbase prest orën e fatit
Të marrë gjaken'e të j'atit,
Me këto ndjenja ndë zëmër
Që ka për mua kjo fëmër
Nukë do të dojë kurrë
Të marrë Selimin burrë
Na veto musdisë kot.

FERITI

Thërre të shomë ç'na thotë.

MURATI

O Ferit, po nè mos dashtë ?

FERITI

Gratë, sot janë si kashtë : –
Ven e vinë nga fryn era –
Kemi parë dhe të tjera,
Pastaj kur s'shkon urtësia
Mbaron punë marëzia :
Foli me të keq një çikë
Se gratë hinden me frikë.

MURATI

Ja ku vjen e do-të shqimë

Pamj'e III
MURATI, FERITI, MAMICA

MURATI

Zonjë, ngre syt'e shukomë.
mos u sill si grat'e marra.

FERITI

Se ke një Sultan përpara.

MURATI

Ndëgjo mirë se ç'të thesë,
Të duamë pjitbë ç jonë.
Sullana xjë Shqipëtarkë.
Të mban për drek'e për darkë,
Dhe vnë, ti e-di vetë
Të nëaroj ma të vërtetë,
Të mirat që të kam bërë
I-di zonjë, bot'e tërë.
Të dua si time bijë.
Prandaj rendë mos të vijë
Nu zotan Shqipërija,
Ashtu dechi Peslndia
Se po të dgante Zoti
Dotë rrenë Kastriotë.
Tani nder'i Shqipërisë
Dhe madhëri e Turqisë
Një punë nga ti kërkojnë
Dhe mir e ndë paq të rrojnë
Dustë, ti, dhe Selimi
Qu rrëfye kapi trimi
Me luftëra që ka bërë
Që lëvdon xjë bot'e tërë.
Dustë thena të beshkoni
Dhe që sonte të marioni.
Të kam dashur si një pjellë.
Shumë ligësht më je sjellë
Po shumë dotë të dua
Zonjë po të ndegjosh mua
Nërysho dot qash me lot
Se me mua s'e xjer dot.

MAMICA

O Sultan, mos më trëmb-mua
Se nuk jam si çdo grua.
Ti e di mirë se çjeshë
Dhe çjäm : bijë mbretëreshë
Unë me fiqi të Zotit.

Jam e bij'o Kastriotit,
E ati trimit që vare,
Mos harro, jam Shqipëtare!:
Zot i math ma bie mbarë
Dhe ta vras, si e-ke vrarë.
Po ç mund të të bëj e mjera,
Kur s'munë ta dal ăot nga dora,
Kur jam mbrĭtur ndë pallas
Si një zok ndë një kafaz!=
Po ndëgjo Sultan Murati:
Kastrioti ç ftoj të pati,
Që vrave me të pa besë!
Katrë djemt'e votë pesë?
Ay të dha mlqësinë
Asbtu si kërkove ĭetë
Dhe djemtë peng t'i dergoi
Fat-kia so të besoi,
Jo, Sultan jo! Shqipëria
Nuk u prish nga Perëndia,
Se perëndia kam shpresë
Nukë do njëri pa besë.
Me ç'ke bërë ti për mua
Qoej se nukë të dua
Dhe çudinoj, ngërcirë
Se nukë të sillem mirë?
Qoej si-kur s'e-di shkakun:
Gjaku, Sultan, kërkon gjakun!
Kur s'ka princër Shqipëtarë
Për mua mbeti kjo harrë;
Zot, n'është e-rëndë për mua,
Më prahër të vdes; ç'e dua,
Ç'e dua Zot, jetën ti'me?
Kur jam e shkretë, jatëme?
Zot ç'e dua këtë jetë,
Kur s'mund të marr gjakzë vetë?
Kur sho vëndë tek kam lerë
Të zotuar nga të tjerë!
Kur sho armiknë shtepinë
Q'është mbret'i Shqipërisë!
Kur sho atj që ka vrarë
T'im at me fis e me farë
Kur e sho ndë ĭetë jetë
Të këpucur e të qetë!
Kur e ndëgjoj të më thotë
Që ska tjetër mbret ndë botë!
Gëzoem, Sultan Murati,
Se sho që të zu inati
Për një grua Shqipëtare
Që nukë të peshon fare
Edhe të shtyn duke shkarë
T'a vrag një ditë më parë
Së do të vdesë më mirë
Se të shoje n'jegërgirë.
Më le, dukatë të gjallë
Që të më mariosh me djalë
Edhe për nder të krushqisë
Më fal fron'e Shqipërisë!
Po këtë m'a fali Zoti
Dhe im'at Jan Kastrioti.
S'isht' jotja Shqipëria
Jo! e gjeç nga Perëndia
Dhe fron'e saj nuk e dua
Më gjak nga duart'e tua,
Ay që do të më marrë

Të lujë gjakun nië parë.....
Sa për Selimnë të qofë
Eshtë djal'i yt të rrofë;
Muratë, të hirrë tënd kurrë,
Mamica s'e do për burrë.
Se s'do të të lëjë vjarr
Se nukë të bën dot zeer;
Bijë mbretë Shqipëtaro
Mamicë s'të peshon fare.

MURATI

Me këto fjalë që thaa
Si kar të mos jeshe gzua
Dotë më zënë inatë,
Dotë shoje ç bën Muratë.
Me gjithë ç fole për mua
Unë përsëri të dua,
Më vjen keq se gjithë ç-bërë
Për ty vanë, dëm të tëra:
Më vjen keq se po të shoje
Tani ndgjesho do të rrojë;
Dotë kesha kupëtuar
So mirë të kam qëndruar.
Të dua si t'ime bijë
Mamica, keq të të vijë.
Për veten tënde mëparë
Ti kurrëndon si e marrë:
Të lashë shumj të gjatë
Të të marr nuse për djalë
Që ti më çbanet faqia
Ndë vënd t'ënd: Po Shqipëria
Shqipëria jote trima

Eshtë sot ndë dorë tuaj.
Atje për ty s'ka nevojë
Selimi të mbretërojë.
Sot Shqipëtarët më duan
Sa dhe besën e pëlleuan;
Myzylmanë që ti tërë
Sot pak janë të Krishtërë:
Shqipëtarët Myzylmanë
Mbret'a Pejgamber me kanë
Dhe përgjërohen për nus:
Me këto fjalë që thaa
Ti nukë di Shqipëtarët.
Nuk janë si të parët
Që vritenin për Lirinë;
Sot janë ndënë Turqinë
Kanë zakone të tjera.
Duan nishane, rrybera;
Vetëm një trimëri kanë
Të vriteshë për Sultanë.
Vetëm një përçblim kërkojnë
Ti mburrin e ti lëvdojnë
Dhe s'kanë tjatër dashirë
Janë shumë nëmër mirë
Dhe punojnë për të tjerë
Nukë janë si një herë:
Liri s'dinë ç do me thënë
Këto ndjenja i përzënë
Se s'e duan Shqipërinë
Po lëftojnë për Turqinë.
Janë kaqë trima, burra
Sa sa bën para lëkura
Dhe vriten me njeri jetrë

Sat, për një gunë të vjetrë
Shqipëria u zdërrua.
Nga faq'e dheut u shua;
Sot viset e Shqipërisë
Janë një varr'e Turqisë
Ata njerz që më nderoj'në
Këtu si duan panojnë:
Vrasën, presën, han'e pinë
Se kanë ndimë Turqinë
Nonjë prej ta, kur ngre kokë
Më pak a më shumë shokë
Sot s'mbetojnë ta qitojnë
Me të fala q'o dërgojnë
Këtu mbretënoj pa frikë
Se janë burra besnikë.
Pranëaj trimat që kanë prenë
Gjithë Shqipëtarë janë
S'duan tjasër n'bret veç ma...
Pastaj gjtrose je grua
Nukë thom se s'je nga sua
Po y'ftat, sat u harrua
Ka njëzet vjet Kastriot
Q'është ndë qiell të Zoti.
Me jet'ënë e me fuqijë
Shpyeti për jesë t'u ndrjë!
Nga qielli të shukojnë
Të kësh si të keshëllojnë
Me gojë t'mo të thonë
Të veç të trashëgoxh fronë
Dhe të març Selimnë kurrë,
Se ndryshe s'mbretëron kurrë!

—MAMICA—

Mëndjen t'mo ta rrëfeva,
Qënkej m'i-lik soç pandeva,
Nukë paske gjak ndë faqe
Kur panden se me kënaqe
Me kisto fjalë që folo
Me kaqë prova që more
Për trimasë Shqipëtarë;
Dukot nuk i ka dhe parë,
J gjese gafil, i qesho
Prandaj pamuve si deshe.
Po Shqipëria s'ka shua
Dhe dita u afërua
Që do ndizet si zjarr,
Të shoq qpunon Shqipëtarë.
Të ligarë që ke bërë
Ndë Turq edhe në të Kishtërë
Edhe gjaken'o Kastriotit,
Murat me fuqi të Zotit
Një ditë dota paguash
Friko, sëburru su të dorash,
Prishe, digje Shqipërinë
Më shumë ja q'ton fuqinë
Më tepër ja ç-ton lastoë,
Për Turqinë gër Muratit
Su do të kish të këqia
S'humbet kurrë Shqipëria
Për Lirinë, Shqipëtarët,
Si të merrsit dhe të parët,
Kanë vdekur, do të vdesin.
Mburrej q'a ndërrova besën

Dhe panden se i ke ndarë ?
Ti nuk e-nje Shqipëtarë :
Mysylman e të Krishtërë
Janë vëllezër së tërë.
Kanë një gjak dhe një Shpresë
Nuk kanë fjalër besë-
Dëshirë kanë Lirinë.
Dhe besë Shqipëtarinë
Lei të sharat më s'janë
Se hie nëk të kanë,
Murat, lei qesëndinë
Se do të vijë një ditë
Dit'e hardhë, dit'e rahatë
Që donë të bijnë varrë
Nukë të vjen turp një çikë ?
Si s'më bingë dot më frikë,
Zure me ca dhelpërina
Dhe me ca fjalë të mira
Të me qes e të më thuash
Të punoj si që të dëshiro –
Për kësë gjëllim të betuë
Më flet për Zotn'e-vërtetë
Guxon më flet për Dinatë
Që vrave vetë me dorë,
Dhe për njerst'e-mi të tjerë
Që dëgjove dhe u therë !
Shiti, shiti gjakëtorë
Që flet për kësa shënjtorë !
Guxon të më kërshëlojë
Ju thafë gjuha ne gojë ;

MURATI

Ti qënkej vërtet e-marrë,
Nukë lodhej duke sharë ?
Si guxon e flet për mua ?
Nuk e di se po të dua
Të pres kokën ?

MAMUÇA

E di mirë

Se si je një egërsirë,
Egërsirë si asku,
Me fytyrë si njeriu.
Nuk të shoh dot përpara.
Prandaj dua me të sharë.
Murat të lo çoj inatit,
Të më vraç si dhe im'amë :
Thermë me duar të tua
Pse trëmbej sot nga një grua ?
Ti do të më shoh nâë jetë
Se ke një qe'am të ngjetë
Do të m'apoh Selanxë kurrë.
Se do të të bënem urë
Të bënem usë të shkosh
Ndë vënë t'ini të mbretërosh.
Jo, Murat, jo ! Shqipëria
S'është'jotja. Perëndia
E mërgoftë nga ky mxer.

MURATI

N'është'jotja, pse s'e xorr,
Kur mund t'a març pë lftuar

Kur t'a fal me të dy duar
Kë zëri: paç uratë
Frazë që të la yt'athë;
Po të kesh Selimnë burrë
Këtë fron s'e-humbet kurrë.
Bota trashëgush për jetë.
Se është trim i vërtetë,
Mirë. mua mos më dunj
Se jám i lik, si më thuaj
Se të verbon zëmërimi,
Po ç'të ka hórë Selimi ?
Pse zvëllënj xëmër gurtë
Sot për një trim kaqë t'urtë ?
Ka trimn ndë këtë botë
Më të mir'e më të zotë ?
Ti nga se nuk e do vallë ?

MAMICA

S'e dua se s-ka ejtë
Mos ma frego, e di vetë
Q'o-htë trim ma të vërtetë;
Vëndet që ke sot në dnar
Ay trim i ka zotnar;
Tërë bota o lëvdojnë
Me gzuht të tër'e-frëgojnë
Sellimi shum u ndëgjus.
Do të-qe burrë për mua
Të mos a koshe ti djalë.
Këtë trim kaqë të rrallë
Murat preje këtë shpresë
Hiq dorë nga kjo mariesë
Se Sallmi zëmër-mirë
S'ka sot të illë dëshirë
Dhe di që s'munt t'a marr burrë.
Kjo krushqi s'bônet dot kurrë :
Mamica të thonë, mori
Të hirr'e një gjakëtori ?
Jo, jo ! me fuqi të Zotit-
Sot o kij'e Kastriotit.
O Sulton s'trëmbet të ndesh,
Po s'e do këtë martesë.
Thermë vnemë, e ke ndë dorë
Po me një Turk s'vë kurorë,
Dca burrë Shqipëtar.
Burrë fjalës saktë maër.
Burri që do-të me marrë
Eshtë mbret për Shqipëtarë,
Dhe kësa, si-do që thuaj,
Nëk duan mbret të huaj
Murat këtë dit mirë :
Ose më të sot të lirë,
Dhe m'op prapë ç më ke murrë
Mbretër në Shqipëtarë
A, më mos ke këto mëndu
Thermë sot me durë tënde,
Shqipëria s' pret nga mua,
S'ka nevojë për një grua.
Sot lajme të mira merrë :
Të ka shpëtuar nga dora
Shkëder-beu Kastriotë,
Jm vëlla, m'a falte Zoti
N'është vërtetë kjo fjalë
Në kam sot vëlla të gjallë
Eshtë mbret'i Shqipërisë.

Drichu, Sulxanî Turqisë,
Dhe futu vitë mbë vërü,
So shumë fajo ke bërë
Dhe Zoti, u loth dhe pshai
Murat, shumë të duroi.....

MURATI

Ah ! hosos këtë përallë
Që ke një vëlla të gjallë ?
Yt vëlla, moj kokë - troshë,
Ka vdekur po ti shëndoshë,
Ka njëzet vjët q'o varros,
Tani u tret o u sos

MAMICA

Mjaft, se nga fjalët o tua,
Zëmëra m'u copëtua.
E di këto janë fjalë,
E di kjo është përrallë,
Mama ush të ti mirë,
Skender-beut ja ke pirë
Gjaknë, që kur ishte djalë
Po ng' trim që ka dalë
Sot si bir'i Kastriotit.
Ay me fuqi të Zotit,
Duket do ti kesh gjarë
Dhe gjaknë dotë t'a marrë.
Sot votë kam për të dalë
Të vërtetoj këtë fjalë
T'a gjëj kodo që të jetë,
T'a njoh për vëlla të votë ;
Shqipëtarët do bisojnë.
Dotë ngrijen të bëhojnë
Sot duetë të panëjnë
Që shukojnë Skëndërbejnë
Dhe kështu me kët mengyrë,
O, Sulltan me dy fytyrë,
Që nukë frigj me gjak,
Mbase të vinë gër hak.....

MURATI

Reshtëro me këto kuvënd
Tani do të të vë mënd.
Të ka murrë koka ere,
Dotë bësh dhe shok të tjerë
Dhe me ta fjalë të rrëmo.
Të më pasoni lingëmo ?
Me të kharat që nëngjova
Dosë, shumë të durova.
Tani t'u mbarua fati
Se topëroi ksati ;
Nesër nisu ja për varr.
Ja për martesë

MAMICA

Barbar.
Mamica, s'trëmbet së vdesë,
Po s'do të illë martesë.

MURATI

Nesër shomë.....

MAMICA

Ç'do të shoq ?

MURATI

Barr'a varr do-të kërkosh.
(te Feriti).
Dost të gjëj Fatimenë;
Veshtro mirë Mehmenë,
Rreje mirë tanënë,
Se dëshiron mbretëreshë,
Mos na bëjë no-një dhunë.

FERITI

Zot këtë barr'e marr unë:
Si mëruonet dot qëllimi.

MURATI

Pusho se na vjen Selimi.

Pamj'e IV —
MURATI, MAMICA, FERITI, SELIMI

MURATI

Qasu, Selim tër tok unë,
Të ndëgjoç ç' bënei këtunë
E shukon këtë mgaru?
Mburret q'ësht'ë Shqipëtarë.
Kjo nepërkë, kjo mungesht,
Që ndercj si mbretëreshë,
Selim, tani zgrit kokë,
Dhe kërkon të bëjë shokë
Të na vrasë të dy bashkë.
E keshë dashur me ndrydhë
Dhe kaqë shum'e-nderojë
Sa me ty dot'a martojë.
Sot më tha me gojë vetë
Për hurrë s'do të të ketë!
Tani na punon llagëme,
Me ca gjipura të rrëme,
Paska hapur këtë fjalë
Që ka një vëlla te gjallë!
Shqipëtarët e bëscan
Frandaj dukeet u trazuam;
Bir, do prapsur kjo trazirë,

SELIMI

Nuk kam tjatër dëshirë,
Që nesër dot'mbloth ushtarët
Për të shtruar Shqipëtarët.

MURATI

Ashtu, bir, ashtu me rrunch,
Me ta bën si të dunch,
Dhe kjo që bëri frazimnë,
Që e'pëlqen burrë Selimnë
Kjo që më del e-pa-besë,
Që nesër duel të vdesë,

SELIMI

Të lutem ndegjo dhe mua;
Mamica, zot, është grua,
Mos vëro re se ç'të thotë.

MURATI

Bir, mos m'u lut ndë të kotë;
Rritur me një mëzë shtrigë
Kjo bushtër është shum'e-ligë.
Dhe sa të mira q'i bëra,
Ngjer sot, vazë dënt të tëra,
Se kjo nopërkë do prerë
Së vëllezërit e-tjerë.

SELIMI

Zot .....

MURATI

Pusho; që të shpëngjë
Bënde tani të të dojë,
Dhe për burrë të të marrë.
Të jesh mbret për Shqipëtarë.

SELIMI

Nuk kam, as një nevojë,
Zot, Mumica të më dojë.
Dhë mbretëri zukë dua,
Kur të m'a fulë, një grua.

MURATI

Kur zuk'e paske nevojë,
Mamica s'bën sot të rrojë.
E doj nuse për djalë
Prandaj e tashë të gjallë;
Fatmen këtë shpresë,
Klah dhe ndaj s'më la t'a vdesë.

SELIMI

Është tarp, zot, nukë dua,
Të vdesë kjo sot per mua;
Është tarp për këtë shkak,
Të ndyrim duart me gjak..
Në mos do mua për burrë,
Gjënden të tjerë shëndurrë
Ng'ata që ke ndënë zgjedhë
Le të marrë dhe të zgjedhë
Vetim, kurkush mos e ngasë.

MAMICA

Le Selim, le të më vrasë,
Të lotem për kryo t'at
Le të pëqem ata t'im'at,
Më vëllezërit e tjerë,
Edhe ata mëzën anjerë;
Le Selim, të falë Zoti.
Edhe mos e-gjetë moti.

MURATI

E she bir, ç'është kjo grua?
E ndëgjon ç'thotë për mua
Të Krishtër'e Myslimanë
Për Zot, për Sultan më kanë
Dhe më falen ngjer të sheshi
Po kësaj s'i dërain veshi
Kjo është kucedr' e vjetër...
Po t'i sp një burrë tjetër.
Pas fjalës që thuaj tinë
Selim, humbim Shqipërinë.

Dot'a shtyjë dit'e natë
Ti vrasë ty, dhe yt atë.

SELIMI

Nga miqtë dhe zjarrtë t'anë
J japim vezir Mosanë.

MURATI

Selim, s'është miqësia,
Mo-ardhët se mbretëria,
Bir kush do të mbretërojë,
Sa'do shumë të na dojë,
Bën të tjerë miq dhe shokë
Që të na bjerë ndë kokë.
Mamica, sot me një fjalë
Nuk bën të jet'e-gjallë;.
Se mos marr solimnë burrë
Tjetër burrë s'i-ap kurrë.
Prandaj neser ndë mengjes
Ose martonet a vdes. . . .
Prandaj ne do të shpëtojë
Selim, kënë të të dojë.

(del me Perlinë)

Pamj'a V

SALIMI, MAMICA

SELIMI

Ndëgjo ç të thotë Selimi :
Mos u trëmb nga zëmërimi,
Që mori për ty im'atë.

MAMICA

Nukë jam si gjithë gratë :
Një Shqipëtarkë princeshë
Zot, nukë trëmbet të vdesë.
Skllave, votivn o jatinë
C'o dua sot jetën time ?
Sot vdekjen e kërkoj vetë.

SELIMI

Jo zonjë, sa jam ndë jetë,
Jm ai s'të bën dot gjë kurrë.

MAMICA

E di, pobë të marr burrë, ...

SELIMI

Mos t'marr fjalët e-mia
Për të poshtra, të këqia,
Nuk kam gjarë t'im'eti
Zonjë nuk jam, si mbreti,
Si mësalla me dy faqe,
Se jam burrë me mastaqe
S'ndënja të të hind si dhelpër;
Si do që më pëlqen tepër.
Dhe me gjithë që të dua,
Znojë nukë të marr grua,
Se kam lidhur fjal'e besë
Me qipin e Fatimesë,
Që ka me hurren e parë
Mitrë Topnë shqiptarë :
Pshear bashkë, vluar jemi.

Dashuri të madhe kemi
S'të ka thônë Fatimesa?
S'të ka rrëfyer Zadea?

MAMICA

Të tjerë m'a kanë thënë,

SEJMI

Shum'e dinë në vënd t'ônë,
Vetëm im'at s'do të shojë
Dhe kërkon të më martojë
Mo ty, të bijë krushqinë
Që të shtrojë Shqipëri'në.
Kshtu e keshillon Feriti,
Zëmër-derrk, far'evgjiti.
Se ka kanësiur sot mbrenë
Të marrëset me Zadenë,
Të marrë mi;senë time.
Për madhësi, për fitime,
Do të marr'atë që dua!
Po ngjerka është me mua
Dhe kjo zonjë Shqipëtare
Shtiret si-kur s'di që fare.
Dhe Sofianit s'do ti flasë
Se trëmbet me moa e-vrasë,
Tani beso, zonja ime,
Që s'kam të tjera mendime
Kur jam viuar me Zadenë,
Nuke mund të kërcbej benë,
Kur më do e kur e-dua,
Nuk mund të të marr grua;
S'dua të bëj si të tjerë
Që martonen shumë herë.
Unë sot të flas si mik
Se të shukoj ndë rrezik.
Dhe s'dua të bënem shkak
Im'at të derdhij sot gjak.
Dua zonjë pag urrabë
Të të shpëtoj nga im'ati.
Zonjë kam një mik të mirë
Që s'ushtron tjatër dëshirë
Dhe do më tepër nga unë
Që të shpëtosh nga kjo dhunë.
Se të do zonjë, me nderë
Kur s'martohemi dot bashkë
Dua, kur s'të marr dot vetë
Një miku im të të kidë:
Musa, djali'i Fatimesë,
Zonjë, rron me kitë shpresë.
S'ka guximr të të thotë
Se të shukonte të fshehë.
Eshtë trim që nuke gjëndet,
Imirë sa nuk bënet.
Kur luftojë me Serbinë,
Më kishnë zënë pusinë
Dhe dotë më kishin vrarë
Si kur të mos i kish parë:
Rrezikuë për të mërguar.
Mikn'e tij për të shpëtuar.
Musa trimi u fshua,
Deshi të vritej për mua!
Zonjë të lutem me rruash,
Një të fillë trim t'a duash.

MAMICA

Me të bürr'e l'atmosfë
Nuke bënet kjo martesë.
Sa ka dalë nga një grua
Ç'shtatë nepërkë për mua:
Që të kërcaqij Sulltanë
Më trndhëtoi vëllanë,
I vafë shpyrtë ndë farrë.
Më adje se do ta bësh vjerrë.
Shi se s'punon Porëndia;
Si gjajtë fare fleniа.
Jadoa që zotë ka mikë
Fshi'e urtë dhe benuike.
Vezir Musa, si the vetë,
Shtë trim me të vërtetë;
Zot mbaso dhe un'e dua
Po'sot nuk është për mua.
Sot që gjëndem ndë shkretër.
Nukë jam për një vezir
Lenë zot qoftë-lekuar,
Vjen ndi për të martuar,
Jam gati për ndatë jetë
Tek mbretëroni Zoti vetë!.

SELIMI

Zonjë mos u.bën e-mërrë,
Seltani të rënoon varrë.
Nga inati u tërbua.
Unë këtë gjë s'e-dua
Dhe sa jam'i gjallë unë...
Fo vaziri vjen këtunë.

Pamj'a VI

SELIMI MAMICA, MUSA

MUSA

O Selim o mik ç'ndëgjova.!
Çfajmo të lëqia mbrra!
Të mërgojmë këtë gjëmë,
Ngo një gur duet të vrasë
Nëi zëmër tënë ndëgjoni,
U futem sot të martoni.
Mos çfindro mik të gjen fajë
Me yl'at ballë për ballë
Selim, u e di fort mirë
Muratt është'vgënirë;
Të futem besnikë mik:
Jni të dy ndë rrezik!
Mik më më do si të dua,
Merr sot Mamicën për grua.
Se nukë dua të vdesë!
Selim më jë mik me besë ...

SELIMI

Çfhuaj zot'i për mëqënë.
Të marr atë që do ti?
Dhe të le atë që dua!
Ti-që dash vdiqe për mua
Më kushtion këtë punë?
Selimi s'punon me dhunë
Zot, hiq dorë nga kjo mëndë
Se dua motrënë tënde;
Selimi sot mund të vdesë

Po nukë çel i pa besë.
Mamica s'është për mua,
Nukë më do, dhe s'e-dua
Se unë dua Zadenë,
Kemi këmbyerë besë —
Ndaj tei këtu mendime.

MUSA

Të lutet, zot, motra ime,
Besën q'i dhe le më njanë;
Të mos prishesh me Sultanë;
Nukë do të jetë shkak
Që të dorëhet pikë gjak.
Ajo për të mirën tuaj...

MAMICA

Zot gënjeshtra mos na thuaj;
Zadeu këto n'i thotë:
Çeshtë aja grua ndë botë
Që fal zakuë që ka vetë
Kur eshtë me të vërtetë?
Thuaj që bën këtë punë
Nga frika se mos vdes unë!
Ç'nevojë kam për mua?
s'u kam dashur as u-dua.
Lemë, lemë të jam falë,
Se mos të zë sot ndë fjalë:
Se-kur të bëj si me thua,
Ç'dobi mendonesh për mua?
Si-kur të ndëgjoj zotrote?
Ç'dobi thotë motra jote?
Mos thuaj zot, këto gjëra
Janë gënjeshtra të ëra.
Ata q'a kanë dërgoar
Fort bukur u kanë mësuar.
Po u-vete dëm mundimi,
Ndëgjoni ti dhe Selimi;
Në jam sot ndë kotë gjëmë
Pajn'e-ka vetëm jot'ënë.
Ajo, si më kanë thënë,
Ka mbyllyr derënë k'ënë,
Se jotëmë tradhëtoi
Skënder-beasë kur shpëtoi.
Sot thonë ca kokë shkretë
Im vëlla gjendet ndë jetë,
Pa Fatimenë, kjo fjalë
Nukë dot'lah not pleralkë
Kjo zëpërkë kjo zuzare,
Bahët bijë Shqipëtare.
Përpara quej Ngjelinë,
E bija quej Marinë
Kur tradhëtoi Athenë,
Ndërroi besën, e fenë
Dhe me Sultanë u martua!
Ti ke larë nga kjo grua,
Të ka me harrën e-parë
Trim nga trimat Shqipëtarë.
Fatimen një morgeshë
Sot u bë një mbretëreshë.
Po Zoti që na gjukon,
Mënon po nukë harron.
Këto di, këto të thashë
Si më thanë, se s'kapashë,
Dhe bëjë si-kur s'i dijë

Se ngjer sot jeshë fëmijë
Dhe keshë të madhe frikë.
Nak ka gjak se një pikë;
Me dhelpëri, me të rrëmë,
Jot ëmë më bën lagjëmë...
Dhe shtirat që më do shumë
Që të më hedhë ndë lumë.
Më të shoqnë një mënd kanë.
Prandaj të gjallë më lanë:
Të m'apin borxh Selimës,
Kush s'e-kupiton qellimës?
Më mua dunn zuzarët
Të qejofsë Shqipëtarët,
Se lufta nuk u vjetë mbarë
Me trimatë Shqipëtarë.
Kanë nevojë për mua
Dhe si shuakojnë që s'dua
Sot këtë martesë u punë
Të më kundiën me dhunë.
Zotërinj, s'ma kishte enda
Të thoshë fjalë të-rëndа,
Po sot më pasë dhe fola
Dhe jashtë nga ruga dolla.
Aidu si s'ekanë gratë.
Më ndjeni, pagi uratë.
I dish brëngat e-mia,
Janë shumë të këqia.
Kur s'mundat të m'shëroni
Mos kërkoni të ri-çoni.
Linëni, qofshi gëzuar,
Unë s'jam për të martuar.
Linëni, pagi uratë,
Se kam vollim këtë natë,

Neatër nukë jam ndë jetë,
Veta ta Zot'i vertetë,
Ku kam mëmën e babanë
Dhe vëllëzrit.

MUSA

Selim, ç'jani?
Këto fjalë duke sharë?
Kam frikë mos ishi'e marrë?
S'ka folur kshtu fjalë her.

SELIMI

Na mori për njerz të tjerë.
Tani veto te Murati,
Ti lutem tí shkojsosh;
S'beskaj se jet' egërsirë
Të mos ndëgjojë të birrë.
Mamien kërkon të vdesë,
Prandaj nukë na vë besë;
Do, s'do, duat të shpëtojë.

MUSA

Selim, të lumtë kjo gojë!

Pun'e dytë

Pamj' e'-I

FATIMEA, ZADEA

FATIMEA

Njëzet vjet, kurrë s'të dashë,

Për-të ndë dyshim të lashë;
Fat-zeza, faj të math bëra
Që t'i thashë sot të tëra
S'i'u luta të mos ja thuash?

ZADEA

Zonjë, thuaj si të duash:
Atë që dotë marr burrë
Nuk mund t'i fshaj gjë kurrë,
S'mund t'a gënjej kur e-dua,

FATIMEA

Ja çup'e s'të pashon gjuaj:
Mëndje-shkurtër kokë erë,
Ke folur dhe ma të fjerë,
Nëyshe, qysh u hap kjo fjalë:
«Skënder-beu zëhi gjallë»?
S'ka menâove se Muratit
Mos marrosësi nga inati,
Dhe mos sëpë trimi'e-gjosë
T'a therij vetë me dorë?
Atë që pamëen sot djalë?
Pa kurryer këtë fjalë
Pse s'i'u-tha gjysa ndë gojë?
Nuk u trëmbe-toos pësojë
Ay prine që kam shpëtuar,
Për të cilin jam munduar
S'e m'a kanë lënë harrë
T'a rrasaj pir Shqipëtarë?
S'u trëmbe me një kuvënd,
Se mos humbaq mikesi t'ënë?
Hape këjo një tradhtë
Që mbasë s'na dësi për mirë.

ZADEA

Jo moj nëne, nuk fola
Me njeni fjalër së'a dolla,
Për kokën t'ënde, për Zotë
Vërë re mirë se q'thonë:
Thonë; me faqi të Zotit
Rron i bir'i kaskëlotit;
Skënder-beu për ca vetë
Ekuse sot ndë këtë jetë;
Po këtë fjal'e merr ora -
Si shumë fjalë të tjera,
Nalë thonë, ñulë thanë -
Që ti gënjeve Sulltanë.
Q'i dhe djalën t'ënd e-therr
Dhe kshtu shpëtoi Skënderi.
S'thonë sot se Skënder trimnë
Mbreti e-pranon Selimnë
Të bir'e Serdasë ndjerë,
Nukë thanë nonjë herë
Se sot Selim'i vjetër,
Eshtë vezir Musa vet
Që shkon për yt bir tanënë;
Këto s'i thonë s'i-dinë,
Këto llagëmet e-tua
Në janë kshtu si m'i-thua,
Dot'i kishnë sot tregtar
Po të koshë kuvënduar
Jo-zonjë, prine Shqipëtari
Që ke shpëtuar nga varri.
Do-me-thënë Skënder beu

Që dolli prapë nga fshati,
S'ishllë ndë rrezik, kam shpresë

FATIMEA

ndë këso fjalë s' kam besë.

ZADEA

Ja tek vjen e do-të shoma.

Pamj'e II

FATIMEA, ZADEA, SELIMI

(Ianë e tatje; Selimi nJhe votëzëmë se mesë nga Zadea q'ishtë Skëndër-beu. [ke'i Gjon kastriotët.)

SELIMI (je Fatimesë.)

Zonjë të lutem besome,
Të mbaj që më ke bërë.
Ndë jotë time të dërë,
Si çurbëj dot. Tjaër herë
Korëndojmë gjat'egjerë,
Sot vetëm të thëra një fjalë
Zoojë të më kosh si djalë,
Si të kam dy herë mëmë,
Tanë çudhë dotë zëmë?
Sot e tatje s'mund të fshihem.
Që tani dorë të njihem
Se kam motrën ndë rrezik
Nga një njeri fort i-lik

Marialì, qën i-pa besë.
Që nesër kërkon t'a vdesë
Po të mos më marrë herrë!
Kjo punë s'lënet dot kurrë
Se s'merr motra të vëllanë.
Sot duet të vrasë Selimin
Dhe të marr gjak për t'im'atë.

FATIMSA

Jo bir, jo bir, pse urasë,
Bir, mos u bëra zonjë-gurtë
Në je vërtet trim i urtë,
Të tatë fjalë nos thuaj
Dhe per Mamicën mos ndruaj.
Po të kesh tok una besë,
Mamica nuk dotë vdesë,
Le Selimë të jam falë
Të të pandejë për djalë?
Të lutem mbaj votëzëmë
Në do të shpëtosh Arbërë?
Të lutem zot nos gënjeneshi.
S'eedhi koha të rrëfenesh.

SELIMI

Kur dot'a gjej më të mirë
Se sot ndë kotë trazirë?
Gjithë bota, pasha Zonë,
Bron, rrua Skëndër-beu thonë,
Dhe ushtarët Shqipëtarë
Duan t'a shoné më parë.
Sot, të dua, shqipëtia;
Shpëton, sorjë nga Turqia;

Dhe Muratinë muzel t'a vrau,
Se gjith'ata që ka pas
Që mbrojnë mbretin'e Turqisë.
Janë djemt'e Shqipërisë.
Vërtet njera me besë janë,
Vërtet vritën për Sulanë,
Po kur të dal e t'a them:
« Eni me mua, o djem,
Jam i bër'i Kastriotit! »
Gjithë, për ënër të Zotit,
Tok me mua do të vinë
Të shpëtojnë Shqipërinë.

FATIMEA

Zot ndëgjo se q-thena dhe unë:
Nuk'e dinë këtë punë,
Se Sulani, me të parrë
Shqipëtarët i ka ndarë:
Myrtymana'a të Krishtërë
Sjanë me një mënd të tërë:
Shumë vjet një zgjedhë rrojnë.
Dy, tri herë, sot bëtojnë,
Popullë nuke ka besë,
Le të thotë, të Thërresë;
Nukë qfaqej? të kërkojnë;
Çfaqej? mbase s'të besojnë.
Zot, që dittën që ke bërë,
Të kam dashur kurdohërë;
Në kë sot jetën nga unë,
Zot, seme të mbaroj punë.
Mumlë dua të vdesë
Se rrofta me këtë shpresë.
Po dortë vdesë nga unë.
Se adaj kam ndonjar këtunë,
Prandaj e mora për burrë,
Prandaj s'ju largonka kurrë.
Sot ky ndeq është për mua
Dhe shpërblim s'jatër s'të duk,
Vetëm sot të më ndigjosh,
Nga unë të mbretërosh
Në Shqipëri të bekuar
Se nga unë ke shpëtuar

ZADEA

Zot, në më do, si të dua,
Në ke dhëmbari për mua.
Në të vjen rëndë nga tatë
Që derth, nëgjoe q të thotë.
Pse të ndyrsh me një gjakë
Që do-të derthç nga një pjak?
Zot, muzel të mos dalë mirë
Ta vëç sot me nj'agërsirë,
Le tjatër të vrasë mbretë.
Ti në do vërtet sidhenë.
Ti sot me trimëri t'ësht,
M'atë zëmër, m'atë mëndë,
Ta nderosh duke bëhur,
Të mos quesh gjakëtur.
Vërtet, thërret dit'e natë
Gjaku që kërkon yt'atë,
Po, nuvë, zot, kemi frikë
Për tyt dunja një çikë.....

SELIMI

T'u dua ? u dua shumë :
Sa zot kom gdhirë pa gjumë !
Kudo që vaj'a lofiojë,
Nat'a ditë të kujtojë.
Ilike për ty lakmojë.
Lufkën, dojë t'a fitojë.
Që të zotoj shumë vënde
Ti vë një-në krinjo tjerde:
Ahere joshë bir mbretit,
Tani kjo shpresë s'më mbetj ;
(te Fatimeja)
Tani s'kam tjatër dëshirë
Veç të ti çpërblej tërë kërrë
Që se të thërret për mua !
Dhe më pyetni n'fushca ?
Dil e fardis sa të vjjë,
Për ju dalë më gostijë
Kjo zëmr'e shkretë që shemtua,
Dhe gjoku që kam sllë rrëmbua,
Eshtë jundj, urdhroni,
Do të bëj si të më thoni
Dhe si të më këshilloni.
Vëtem u lutem kujtoni,
Kujtoni, motrinë t'ime,
Gjendet një shumë shtrëngime,
Eshtë shumë mallt armiku ;
Shpëtonjeni nga rrezziku.
Në mos po zesër, t'a dini,
Ja më shini, ja s'më shini.

FATIMEJA

mos u trëmb për këtë punë.
Se këtë bare'-marr unë"
(Selimi del).

Pamja III

FATIMEJA, ZADEJA

FATIMEJA

Trëmbem se kjo këtu me pallë
Nga fjala që tha mjo dalë
Dhe mos . . . . .

ZADEJA

Nga fjala s'dal kurrë
Se nuk ishte tjetër kurrë.
Tjatër frikë më ka ryrë :
Ti vetë sot me q'mënyrë —
Do-së mbaç fjalët e tua ?

FATIMEJA

Do të t'a thom, dua s'dua,
Që të më ndish dhe ti vetë :
Musa Selim i vërtetë,
Për Mamicën ka dëshirë,
Shum'e do . . . .

ZADEJA

E di fort mirë
Po s'i'a kapëtoj qellimë.

FATIMEA

Duet të shtjenë Selimnë
Sultanit t'i-bëjë varrë,
Për dashuri që ka marrë.

ZADEA

Zonjë, këto fjalë ç'janë?
Të vras'i kiri babanë!

FATIMEA (me vetho)

Baba! duet të mbaj gjunë —
Se po të dijë c'di unë.
Zadea sot, nëë prish punë.

(te ZADEA)

Mos të vjaç kija ime,
Béndë për këto zojtime;
Ndaj, inshë me këtë shpresë,
Musanë, t'im bir, të vdesë
Dhe bëra Selimit djalë,
Prandaj e-lashë të gjallë,
Prandaj e-rrita si pjellë
Për këtë qëllim të thellë.
Dhe si-do që jam kaurkë,
Prandaj kam shkuar për Turkë,
Njëzet vjet prandaj kam vuar,
Pra ndaj këtu jam martuar,
Ndaj ndënja në këtë prak,
Që të mund sot të Marr-gjak.
Gjakn'e Sultanit Turqisë
Q'ishtë armik'i Shqipërisë
Sot, Murat, nëmër källiri,
Dotë vritet nga i biri,
Të marr me fuqi të Zotit,
Gjakn'e Janit Kastriotit
Që më dha kur vdiq, të birrë
Që t'a rnaj me dëshirë
Ovëlla, vëllo, paç aljenë.
Të vranë me të pa, benë;
Ngjetina, nuke gënjeu;
Se, ja ku erdn Skënderbeu!
Ng'aja jetë ku ke vatë.
Dërgoi shpresa'e vratë,
Që të bëre ndë vend t'ënë
Prun'e zotë që ka lënë;
Të lefoqje me Turqinë;
Të zdërojë Shqipërinë.
Sultan, Sultan, dotë vuash.
Erdhi dita të pagoash
Të këqiat që ke bërë
Ndë Turq'e ndë të Krishterë!

ZADEA

Të lutem, rrëfem'o nëmë,
Qysh do të bënes kjo gjëmë

FATIMEA

Ilyjë s'ishtë puna jonë,
Mos kërko ti dish të vërtë:
Ndëgjo sot se ç'punë bëra:
Dërgova kur dolli mbrëmë
Të na vijë Muhameti.
Nga natën'i math që kanë,

Sdo vëllai, të vëllanë,
Vazr'e shok-shokut rëmojnë,
Me lagëtmë që pianojnë,
Ja lok vjen. . . .

ZADEA

Zonjë, për ç'punë!

FATIMEA

Dotë jesh vetë këtunë,
Po të mos flaç as një fjalë.

Pamj'e - IV

FATIMEA, ZADEA, MUHAMETI

MUHAMETI

Zonj'e xadhe, të jam falë.

FATIMEA

Zot, ti falesh Perëndisë
Për jë mirën e Turqisë,

MUHAMETI

Gjithë punët mirë janë
Zoti na falë Sultanë,
Se është mbret i Turqisë
me fuqi të Perëndisë.

FATIMEA

Zot, lei këto dollape,
Dhe zëmrën pa frikë hape;
Sot në do të mirën t'ënde,
Mos më folë me dy mënde.
Ti di më mirë se unë
Që të punon mbreti dhunë.
Po mbasse vosh s'ke dhe zanë
Që do të të bëjë varrë,
Dhe sot Murati, si ikoni,
Kërkon të prishij zakonë
Të mos shkoç të zahevërosh
Kur të lërë frenë hosh;
Ndaj mendonët me vezirë
Të bjerë nde from të birrë.

MUHAMETI

Nukë gjëndet mbret m'i mirë.
Jm vëlla, zoti Turqisë
Me fuqi të Perëndisë.
Për jesë të mbretërojë
Dhe sa malet të na rrojë,
Po, qofë lark, kur të vdesë,
Unë dua, bona-besë,
Të mbretërojë Selimi
Zëmër-miri, bazrë trimi.

FATIMEA

Duket s'ke besë tek musa,
Se Murati më ka grua,
Dhe Musa Topja veziri
Ti pandan se është biri.

MUHAMETI

Vezir Musa, trim me fletë.

Kësh'yi bir !

FATIMEA

Me të vërtetë,
Vezirë zok e kam djalë.

MUHAMETI

Zonjë, çjanë këto fjalë ?

FATIMEA

Ndëgjo, zot se-si ka gjarë,
Po të betonesh më parë
Që do-të më dukesh mik
Mik për kokë dhe besnik:
Këtë mişësi që desh
Eshtë për ty, dhe për nesh.
E dobishmes.

MUHAMETI

Muhameti

Të betonet si bir mbreti,
Që asko qoftë kjo fjalë,
Nga goja të mos i dalë,
Dhe sa të rrnjë të jetë
Për nder të nath dot'a-katë
Zonjë që ti të shërbejë
Ndë ç'do pun'e q-do nevojë.
So nukë bënbet të vdesë

FATIMEA

Besa - besë ?

MUHAMETI

Besa - besë

FATIMEA

Zot Shqipëtarët u ngrenë . .

MUHAMETI

Dhe thonë për Skënder-benë
Që rrnn ! sot u hap kjo fjalë.

FATIMEA

Kjo fjalë s'ishë përralle
Ay q'e-kaqi s'gënjeu.
Eshtë gjallë Skënder-beu :
Vezir Musa, trim me fletë.
Eshtë Skënder-beu votë.

MUHAMETI

Zonjë, pse tallej me mua,
Me këto fjalë që thua ?
Lëi zonjë, këto fjalë,
Skënder-beu s'ishtë gjallë.
Ti e-di që s'mund të jetë
So Muratit ja dhe vetë
Dhe këto foshnjë Muratë
E dërgoi tek i-ati.
Ma dorë të ti e vrau.

FATIMEA

Ndëgjo gunn se si gjau
Murati si ejëroi,

Ahere vraa tim birrë.
Për Skënder-beun ja dhashë
Dhe këtë të gjall'e-lashë.
Se dosj për Shqipëtarë
Që n'a kishnë bërë harrë
Prandaj zot, nëënja këtunë
Që të mbarcj kësi punë.
Zoj, tani q'i-di të tërra
Punët e mia që bëra.
Duet, si me the toni
Të më ndish, e ti të ndi.
Në do zot, që të kesh shpresë
Të mbretërosh kur të vdesë.
Yt vëlla, dreqi t'a-marrë,
Të jash mik me Shqipëtarë,
Edhe kur të mbretërosh
Beuë që dhe mos harrosh
Se pa-besën, s'ka dalë
Për mbarë kurrë.

MUHAMETI (me vëtëhe)

Kjo fjalë?
«Skënder-beu rron nën jetë»
Të jetë vall'e vërtetë?
Zonjë m'a ep me të shkruar?
Se s'është për të besuar.

FATIMEA (shkruan)

Mëtre, zot me dorë (ia
E shkrova.

MUHAMETI

Këto shërbime
Dhe besa që ke tuk unë,
Dorë na mburojnë punë. (del)

Pamj'e V

FATIMEA, ZADEA,

ZADEA

Zonjë, me të thën mik,
Më dukot se nëë rrezik;
S'e di pse, po këtë burrë
S'e kam patur ndë sdër kurrë?
S'e-pa kur u ngre nga shtëpi?
Jku ndë-në buzë qeshi
Trëmbem mos na tradhetojë.

FATIMEA

Jo, jo, se na ka nevojë
Vërtet s'është burr'i-mirë
Po ka të mathe dëshirë
Të bonet Sultan dhe vetë
Me c'do menyrë të jetë;
Ay rron me krënë shpresë,
Prandaj sot i- vura besë.

ZADEA

Po s'është'e-ligë kjo punë?

FATIMEA

Sot një dëshirë kam unë:
Të të pas një kotë jotë
Skënder-beun të vërtetë
Dhe Mamicën, nga zinxhiri
T'a shpëtoj.

ZADEA

Na vjan veziri

Pamj'e VI

FATIMEA, ZADEA, MUSA

MUSA

Zonj'e mabe të jam falur;
Esht'e vërtetë kjo fjalë
Që gjergja prej Muhameti?

FATIMEA

Po çdo tha vëlla i mbretit

MUSA

Unë qënkam Skënder-beu!

FATIMEA

Muhameti s'të gënjen;
Unë që të kam shpëtuar,
Ja dhashë sot një të shkruar
Dukni e gjeta te shkalia

Se fami dolli nga Salia.

MUSA

Zonjë, vërtet ashtu gjau,
U-hodh e më zu aga krau
Dhe zvë tha...

FATIMEA

Po s'e-kosove?
Dhe ika nukë qëndrove?
Mëgjo puna si ka gjarë
Tani njëzet vjet më parë:
Zot, Murati pushtë zëmë,
Vrau yt'at e jot'ëme,
Gjithë njerat'-tu; atë hallë
Desh të të lërë ti gjallë;
Joshe gjashtë muajsh djalë.
Besën, o zot, t'a zëvërtoi.
Dhe Skënder-kjoj t'ëmëroi.
Një ditë, dy shqipëtarë
U qasnë këtu pa parë,
Nukë di si e-gënjyen,
Nga pallasi të rrëzuhyen
Dhe të prunë, zot tok unë
Kur diggjoi kotë punë
U-marrën Sultan Murati.
U tërbua nga inati,
Vuri njerz të kë kërkojnë
Dit'e natë të përgjojnë
Të të gjellin, ma një fjalë
A të vdekur, a të gjallë
Kur pashë kotë myzxyrë.

O mendoush me ç'mendyrë
Mund të të shpëlonçe jeta.
Zot, bëra sikur të gjeta
Dhe mora Kim bir Mustanë,
Dhe vajta gjeta Sultanë.
Si-do që jeshtë vorsnikë
Keshë prapë shumë frikë
Mbreti mos të kupëtojë
Dhe mos nukë më besojë: —
Po puna më vate mbarë,
Se Murati me të parë,
Nga inati që kish marrë,
Rrëmbeu Musën e gjore
E theri vetë në dorë,
Dhe pandën sot në ka vrarë
Skënder-beun Shqipëtarë!
Për këto shërbime maa,
Sultani më mori grua,
Se Sultana, për fat t'onë,
J-kishte vdekur lëhonë.
Më dha e rritta jetimnë
Të birin e-ti Selimnë.
Më bëri shumë të mirë,
Më dha shumë daravira,
Më ka kënu mbretëreshë
Kushkë me pjellët që keqë
Bërë me kurrën e-parë
Arlanë Shqipëtarë.
Mbreti të panden t'im bir
Ndaj sot të bëri vezir,
Prandaj me fuqi të Zotit,
Sot rrom djalë Kastriotit
Këtë gjë që të rrëfeva,
Më ndje se ngjet sot t'a fshreva
Të lashë të bënesh burrë
Që të mos trëmbesi kurrë.
Sot që je shumë-ndiçjmar
Me pasët që ke punuar.
S'kishe fjalë gu t'osuar
Të jesh prinçë Shqipërisë
Me fuqi të Perëndisë;
Sot Shqipëtarët u zgrenë
Dhe kërkojnë Skënder-benë
Zot, më duket kjo traurë
Kshtë për ty fort e-randë,
Kshtë koha të jesh burrë.
Të tregonesh në mos kurrë
Puna ime u mbarua.

MUSA

Këtë që bëre për mua
Kurrë s'përçbënet me fjalë.
Nga ti kur qënkem i-gjallë,
Zonjë, për këto shërbime,
Deto bëj detyrën time.
Në mos pagofsha si dua
Këto të mirat e-tua.
Të ta dijë Perëndia
Edhe gjithë Shqipëria
Moj zonjë, këlë të mirë,
Për mua humbe të birrë!
Këtë ndë botë të tërë
Kurrë njeri s'e ka bërë;

Ka kërrë të madhe gjëmë,
Të dijë ngjer sot për mëmë,
Të kam dashur si jo tjatër,
Dotë te dua më tepër
Tani që s'të kam gjë fare!
Qënkej trime Shqipëtare:
Dotë të kem ndo natyrë
Për shëmbëll e për paseqyrë,
Të rrëfenem trim ndë jetë
Dhe Shqipëtar i vërtetë.
Më vjen keq sot për bahanë
Po më shumë për Musanë,
Zoti mbase n'a-bën mbarë
Dhe s'u-lë gjakse pa marrë...
Më ndje, me këto mendime,
Harova motrenë time.
Zonjë, si të keshë thënë,
Ndë dashuri kushë rënë.
Dhe të kjo motër më besë
Ngjer sot keshë tjatër shpresë:
Dojë të më mirr për burrë!
Pse s'më tha gjë gjaku kurrë?
Po dhe ti kur kupëtove
Këtë mall, pse s'më mbalove?
Dhe shoqe? kerri mi gojë,
Pse më shtyje që t'a dojë?
Pse, pse për këtë martesë,
Më mbaje, zonjë me shpresë?
Këtë dashuri të shkretë
Përse valle-rrite vetë?
Përse, me motrënë time.....

FATIMEZA

Se ka të tjera qëllime
Murati: nuk'e-lë kurrë
Që të marre tjatër burrë
Veç të kërr'o-ti Selimnë.
Po dhe si ja di qëllimnë.
Ndeza dashurinë kreqe
Që të mos jesh me një mëndje,
Me Sultan'e-mallkuar
Që do t'a vërë ndo duar
Dhe Selimit do t'ja ngë?
Do sot, që të ki thenë prapë
Pse të shtyta që t'a-dunesh?
Që të mos trëmbesh t'a-rrnesh.
Dhe t'a-shpetosh nga inati
Që mori për të Murati.
Soi motra jote mundonet:
Në mos dashbi të martonet.
Xeshë, të rrojë s'ka shpresë
Dotë lësh motrën të vdesë?

MUSA

Punën që kërkon Murati
E-do Zoti, e do Fati:
Mumica të mos mendonet,
Me Selimnë te martonet.
Unë sot, si-do q'e dojë,
Ja thashë vetë me gojë.
Po ajo më ru përpara
Dhe më ndoqi me të shara;
Po mua që dotë mbojë
Se ç'më ka, do më besojë

Dhe dotë marrë Selimnë
Mikn'e-dashur, hurrë trimnë;
Si ky, të tjerë dhëndurrë
Nukë mund të gëjmë kurrë.

FATIMEA

Zot, ç janë këto kurënde?
Dotë lësh motrën t'ënde
Sklavo tok një egersirë
Që do t'rapë to birë?
O Zot, nuk e-di Sulnë
Që të ka vrarë babanë.
Që.....

MUSA

Selimi sî ka gjarë
Dhe njerat'e-mi sî ka vrarë;
Zëmër-miemë që s'ka shokë,
Prandaj o kam mik për kokë.

FATIMEA

Kur ka nja baba të dillë?

MUSA

Bërt ferra trëndafilë.

FATIMEA

Zot. Mamica nuk'e-do.
Të lutem mos e-mundo
Edhe mos e sëkëlldis

MUSA

Dotë vete t'a-kandis.(del)

Pamj'e VII

FATIMEA, ZADEA,

FATIMEA

Zadet e bëngnë e-mia
Bijë, m'i qion Perëndia.
Se si-do që kam punuar
Për qëllima e shëntëruar,
Kur dukat'so mburoj punë
Del një ndalim, del një Dunë
Dhe s'lurrij atë që dua.
Nuku di c'është me mua.
Ngjet sod kam vuar pa masë;
Po dreqi dotë pëlcasë
Dhe një ditë do të vijë
Zot'i math do të më ndijë.
Ndëgjove, bijë ç më tha?
Kurpërove ç'qëllim ka?
Të tjera mundonem unë,
Musa korkon tjatër punë
Dhe sido që më bënon,
Nga mbreti trëmbet s'guxon,
Jo vetëm s'guxon ta vrasë
Për fat të keq këtë shtazë.
Po send tashkë më Sultanë
Të marrë motra vëllanë!

ZADEA

Moj nëne mos u-mundo,
Se Mamëca burrë s'do
Dhe princi s'merr tjalër grua,
Se më do dhe vdes për mua:
Mos u-trëmb për këto gjëra.
Princi sot i-di të lëra
Dhe s'mund të kënaqë bosë
Tani që një vetëheuë:
Mamicën sot s'mund t'marrë
Kur kanë një gjak, një farë.
Po një gjë s'kupëtoj ënt,
Mo këto që bëre sot:
Musa nga zotrote nëpër
Q'është vërtet Skënder-beu,
Dhe vulose me dy duar
Që ti vel'e-ke shpëtuar!
S'të kupëtonet qëllimi:
Kur të mëfonet Selimi,
Bota që doça mëgjojë
Zonjë, qyuh dotë besojë
Q'është hiri i Kastriotit?
Pole, për ëmër të Zotit,
Skënderbe n'është Selimi,
Ç'është vezir Musa trimi?

FATIMEA

Njeri këtë s'bën t'a dijë
Dhe s'do që të kam bijë
Mos prit që t'a mësoh nga unë
Kur nukë di të mbaç gjunë.
Mos e bën fjalën të gjatë;
Duro bijë, paç uratë,
Dotë shoç se q'bën jot'ëmë.
Tani kuvëndet t'i-lëmë;
Duro, dotë kupëtosh
Jot'ëmë nukë rend kosh
Se lakëmon për Andheuë.
Duet të sho Muhamonë.
Të shukojnë me Sulianë
Qysh dot'a kërrejnë mb'ani.

Pun'e-tretë

Pamj'e-I

MAMICA, MUSA

MUSA

Motër, të dojë për grua!
Sot ky xjarr vërtet u shua,
Tani si vëlla të dua.
Po zëmëra m'u copëtua
Shumë herë dashuria
Lindetë nga zëqëria,
Po sorda kush-do që ka
Më pahir bënet vëlla:
Ngjer sot të dojë për grua,
Tani lipset të të dua
Për motër-ndaj zëmra imë
M'u bë sot, copa, shërrime!..

MAMICA

Po dhe unë zot, të dojë

Dhe shumë herë rikoji
Ndëgjo se ç'më tha një herë
Dëlla që vdiq mëzi'e mjerë:
«Bijë, duaj Fatimenë
«Se sido që vrau me mbrenë,
«Eshtë grua zëmër mirë.
«Mbroti të do për të birrë
«Po të të mos hindesh kurrë.
«Bijë mos mary fjalëz burri,
«Veçnga dor'e Fatimesë,
«Se eshtë miku me besë.»
Fatimen të kish djalë.
Prandaj zot, me këto fjalë.
Pandeva se kish dëshirë
Të m'apij burrë të birrë
Zot, prandaj s'kyshë besuar
Fjalët që kishe ndëgjuar,
Që më kish vrarë vëllanë
Për të kënaqur Sultanë.
Prandaj, kjo zëmër e shkretë
Të deshë me të vërtetë;
Prandaj tek u kesha shpresë
Kur mendomesh për marrësi;
Që të marr burrë Selimonë.
Ndaj, s'mbajta dot zëmërimë
Dhe të vura sot përpara
Se kaqë shumë të shaim.

MUSA

Motrë, me këto kuvënde
Mos më vre me durë zëmër?

Kur nukë dijë se ç'jeshë
Kur nukë dijë ç'të keshë,
Të dojë miku me besë
Dhe gënjeneshi me një shpresë.
Tani q'u-gjënë o vërteta,
Mu prish shpresa, m'u-nxi jeta!
Detyra që kam për tyrë;
Më nëalon sot të mbyll syrë;
Nevoja që ke për mua
Më bën të rroj, dua, s'dua.

MAMICA

Po dhe unë zot, kur m'sova
Të vertetën sot, rikova, ...
Vërtet shumë më gëzoi,
Kjo lajmë, po më lëndoi.
Zemri që kesha m'u-shua,
Po zëmra m'u-përvëlua,
Sot një gjë më mahn nëë botë;
Mirolja ime që më thotë:
«Tek ay' që kesha shpresë
«Gjeta një vëlla me besë».
Zot, kur të paskam vëlla,
Nga një mëm'e një baba,
Kur paskemi zot, një gjysmë,
Duet të duomi ndryshe,
Kujto! ndërrove sot zëmër,
Dhe komi një gjak ndë zëmër;
Ky gjak që komi të larë
Sot, kërkon gjakun të marrë!
Kujto, Murnë ç'ka bërë,
Vrau njerin'e-tu të dërë

Mos harro se sot Atdhea,
Pret shpëtim nga Skënder-beu.

MUSA

E di se djal'i-kujt jam,
E di detyrën që kam
Dhe do-të marr nga Murati
Gjaknë që kërkon im'ati,
Më ndiftë Zoti vërtetë,
So kur e do dhe ti vetë,
Kjo vrasij nuk është dhunë.
Po pa hërë kotë punë
Motrë të lutem ndëgjomë...

MAMICA

Vëlla, mos m'u lut, urdhromë.

MUSA

Motrë kur këtë marr ftot vetë,
Dua një mik të të kotë.
Ndaj doct-mos ndëgronesh
Me Sulltanë të martonesh.
Të ligën t'ecdo, besomë,
S'e dua karrë.....

MAMICA

Ndëgjomë:
Kur nukë je ti për mua,
Burrë fjalën nukë dua
Selimi me të vërtetë
Eshtë mir'e trim me fletë,
Vërtet s'ka shokë të tjerë,
Po nga Murati ka lerë.
Nga të ligat e-kotinë
Qëroe, ise sot tinë;
Kur të vëç mbretnë ndë varr
Ilgerno Selimin t'a marr.

MUSA

Vetu t'a vras me s'ndodhem
Motrë, po mbanë që të vritem,
Cho kur të mos jem i-gjallë
Për zot, kush do-të të dalë?
Ndaj më lutem të mos burrë
Motrë të mos trëmbem kurrë
Të mos të më të të shkretë,
Pastaj di se ç punoj vetë.

MAMICA

Kur të kem të tillë vjerr,
Kur të sho të tillë tmer,
Më mirë dëti më mbytë
Më prahir sot të mbyll sytë
Dhe të më mbuloçë dheu!
Në je vëriet Skënder-beu,
Kot vetëm a me shokë.
Bjeri Muratit në kokë.
Po c'dreq na i-ajeti këtunë?

MUSA

Motrë, na punuan dhunë
Se shukoj, hashkë me mbretnë
Tradhëtorë Muhamenë.

Pamj'e II

Murati, Musa, Musai, Muhameti, fare.

MURATI

Te kjo çupë bukuroshe,
Pse ke ardhë, ç'ijafi-thoshe?
Ska qëllim për të martuar
Me Tim bir?

MUSA

Pun'e mbaruar;
Dëft martonet princesa
Me Sellimë.

MURATI

Po martesa,
Kur do të bëhet?

MUSA

Së di,
Po të duash që tani.....!

MURATI

Po s'mnove dhe tjatër fjalë?
Skënder-beu 'shtë gjallë?
N'raht'e vërtetë kjo punë,
Brëzma t'a-sho dhe unë.

MUSA

Ti e-nje fort Skënder-benë
Se sho kënu Muhamenë
Tradhetorë t'yt'vëllanë.

MUHAMETI

Pusej për t'im zot Sulltanë
Dhe zot bëj detyrën t'ime.

MUSA

Të di, me këto shërbime
Llagëme do të punosh.

MURATI

Këto fjalë jenë bosh.
Një fjalë tjatër të zëmë:
Kjo letr'eshtë nga jot'ëmë.
Nëngjë më parë ç'ka shkruar
Të më përzjigjesh pa ndruar:
« Kam gënjyer me Sulltanë,
« J dhashë t'im bir Musanë,
« Muratit, kitë të gjorë,
« E theri vetë me dorë
« Se Skënder-beu e panton;
« Prandaj rrou zot Skënder-beu
« Vezir Musa trim me flotë
« Esetë Skënder-beu vetë.»
Jan'e këto të vërteta?

MUSA

Të thra, tu-ngjatë jeta

MURATI

Musa, thuaj të vërtetën.

Nê do sot të shpetoah jetën.

MUSA

Unë Musa nukë jam,
Polozë me ëmër që kam.

MURATI

Sot më dukat sa u-ç'mëndë,
S'të vjen keq për jetën t'ëndë ?

MUSA

Bën atë që ke ndër mëndë
Dhe lei këto kuvëndë.
Jo i-regër si një shtazë,
Mendonesha të të vras,
Se im at që ti ke vrarë,
Gjaknë këtkon të të marrë ;
Po nukmë ka tradhëtuar,
Nga rreziku sot të nxorri ;
Po ky gjak s'mbetet pa marrë
Se ka shumë Shqipëtarë.
Sa nukë dijë sa qjëshë,
Për zot, për Sulltan të kushë,
Ngjer sot për ty kam punuar,
Mo besë të kam shërbyer,
Dhe ndë rrezik syta vetë
Që të fal Selimit jetë.
Jo, jo ! mo fiqi të Zotit,
Sot i bir't Kastriotit,
Nukë trembet se mos vdesë.

MURATI

Më këto fjalë ke shpresë
Të më xhuç ndaj për t'im birrë
Thuaj q'e-ke bërë mirë :
Po Musait Këto gjëra
Ja kam pagua' je tëra
Dhe sot e bëra vetë
Se ka shpëtuar t'im bir
Për tyj e kam as një dëlyrë
Se sot ti ke dy fytyrë
Je Skënder-bëu më thua.
Dhe dëshiron të vras mua ;
Kërkon të më vraç me dhunë.
Po dotë më shoç ç'këj unë :
Sa jam i-mirë për mëqë
Aq e-keq jam për të liqtë.
Nga unë sot, s'e-ke shpëtim ;
Mos u mbaj me djalin t'im,
Se nukë më shkon inati

MUSA

E-di ç'dorë është Murati,
E-di mirë se kjo shtazë
Skënder-beut do të vrasë ?
Të di mirë ç'njeri je,
Do ç'zëmër të ligë ke,
Egërsirë si ariu
Nukë fiqe mish njeriu.
Jo, s'të përmënda sot gërrë
Që të të marr me të mirë.
Po rrëfera trimërinë

Që kam-pasur ngjerq̈tasinë
Sa jëshë Musa vëziri,
Që të të mbushet fqiri
Ç'mund të bëjë Skënder-beu
Tani që dolli nga dheu,
Si-kur fa lëth sot të gjallë,
Si-dot dot bëzë për ballë,
Murat zë do votëbezë,
Prisho, vrao Skënder-benë,
Thero vetë Shqipëtarë
Të të mos të bëjë varrë.
Sot s'troni dot që të dy
Se kë shukon dot me ky.

MURATI

Derr i-derrit, shum'o-mburre.
Po të lerq̈ koklës i vuro?
Ferit, Skënder-bo gjoarë,
Ndë të math inat më vuri,
Merrë mbylle sek të dunsh?
Mos luaro, dishu më mbrush.
Të vëç t'a-rrnajsë njerë.

MUSA (te Mamica)

Moër, koshë një droshirë,
Puti s'më la t'a-mbarej
Që të mund të të shpërnj.
Dashtë Zoti, muj e mjerë,
Dhe të shpëtofshin të tjerë,

(del me Ferinë)

Pamj'e - III

MURATI, MUHAMETI, MAMICA

MURATI

Dho ti tani mos lëj shpresë,
Skënder-beu dotë vdesë.
T'ënd vëlla ndë varr e-ngule,
Tani mos u-mbëj fodulle,
Mos u mburr pë qaj me lot,
Se prapë nuk'a she dot.

MAMICA

Jo Sulltan ja l' nalë qaj.
Se ma vëlla vdes pa faj.
Sot im vëlla më nderon
Se trim e burrë qëndron
Dhe me fjalë që të tha.
E-njo vërtet për vëlla:
Dotë nderonet ndë botë.
Për ty bota ç'dotë thotë?
O Murat, do të të shajë.
Të qaj? vërtet doië qajë,
Sikur të qëshej herrnar
Dhe të të kishte bëvdnar
Që të të shkonte inati.
Ay frikë nukë pati.
Mo gas të math të rrëfeu
Ç'ashtë vërtet Skënder-beu,
Më gjithë rrezik q'e-ggjetë,
Të foli si një bir mbretë

Dhe i-tillë dotë vdesë.

MURATI

Po të duash ti ka shpresë:
Në do të shpëtosh veziri,
Të martonesh me t'im birrë.

MAMICA

Jo Sulltan jo! kotë fjalë
Merre prapë, t'a-kam falë
Mund të pësh gjakun t'im sot
Po zëmërn' s'm'a urdhron dot
Mos ushqe të lidhë shpresë
Të.....

MURATI

Ahere le vdesë vdesë,
Edhe unë qaf'e-pas; vetë
Si kotu dhe nd'atë jetë,
Se fajnë ndë kësi punë
E ke ti nak'e kaos unë

MAMIGA

Im vëlla vete ndë qiell,
Tek dotë ndrijë si diell
Ati shpyrti dotë-dalë
Po lë pas shumë të gjallë;
O Murat të rënte pika
Të mos të të dalë frika
Se si u ngjall Skender-beu
Mund të h'apet prapë dheu

Dhe të ngjallet fjalër herë
Një nga vëllezrit e-fjerë;
Si Fatinen, o lumë
Shqipëria ka gra shumë;
Kërron trima Shqipëtarë
Që s'lënë gjakun pa zëurrë
Mbase dëi no-një prej nesh
Të shtrin një ditë nde shesh;
Mbase dëi një Shqipëtar
Të nder një ditë ndë varr
Dhe këtë telin të vërtetë
Për herrë do-ta marr vetë.
Në mos vafsh nga njerëzin
Dot'a-gjëg nga Porëndia
Se të ligat që ke bëra
Mëraitoë botën të tërë! (del)

Pamj'e IV

MURATI, MUHAMETI, FERITI, TAHIRI

MURATI

Ferit, këre si të thashë?

FERITI

Këtu prapë nd'ol'e lashë
Dhe dy ushtarë të mirë
Rustem Musa veziré
Se mos gëzjenet e dalë.

MURATI (te Muhameti)

O vëlla me këto fjalë
Që flet Mamica për mua
Më shtyn t'a vras, dua, s'dua.

MUHAMETI

Thërret shan nga dëshperimi.

MURATI

Nuk i pëlqen sot Selimi
Se ka mendime të tjera.....
Po kot na mburret e mjera:
Skënder-beu kur të vdesë
Nukë dotë kotë shpresë.
Ti qënkoj vëlla me besë
Muhamet, nga ti sot s'prese
Armiknë të ma tregoje
Se pandejë su s'më ðoji.

MUHAMETI

Gjaku s'bënet ujë kurrë.

MURATI

Gjete Skënder-bej gjaorë
Dhe m'a-dhe me ðorë vetë!
Ti qënkej mik i-vërtetë:
Krëfemë sot, paç urtësi
Si t'ja-bëj?

MUHAMETI

Jeta t'u-ngjatë
Të til'aremik të vërtetë
S'bën t'a-dësh ndë këtë jetë:
Bota nuk e-ka dhe parë
Dhe u-ngrenë si të marrë
Po së-kur t'a-lësh të gjallë?
Jo, vëlla jo! me gjë fjalë.
Vë-kj'e-ti t'është detyrë.

MURATI

Po si t'a-vdes, me ç'menyrë?
Çfaqur, jashtë, shehur, mbrëzda

MUHAMETI

Mua, vëlla, m'a-ka ënda
Dhe gjij për mir'e-për mbarë
Jashtë t'a-vërë ilarë.....
Gjithë t'a-shonë të vdesë
Për-të të mos kenë shpresë.

MURATI

Që të mos bënet truzirë
Më dukot është më mirë
T'a vrasim këtu tek jemi
Pastaj të dalim të themi.....

MUHAMETI

Jaaë mendime të kotta
Se nukë na beson hota
Dhe po të mos na besojnë
Shqipëtarët e- kërkojnë
Dotë thonë: na gënjeu
Mbreti, se rrou Skënder-beu.

Po të vritet si them unë
Zot, nukë na gjan kjo punë
Se pa vdekur do të thotë
Përpara ndë gjithë botë:
» Jam, jam vërtet Skënder-beu!

MURATI

Rrofsh e qofsh, Muhamet ngreu
Ecë të bësh si më thua
Se ti qënkej mik për mua
Ngreu vëlla mblidh ushtarët
Miqtë që ke dhe të parët
Dhe Tahirë merrë pas
Bëj c'të duash ndë pallas;
Sot këtu je satrazem.
Esht'e tepër të të them
Që të març masa të mira
Të mos na gjajnë trazira.
Mos harro, ashtu më rruash
Sultanë vetë t'a ruash
E- ke mik, e-ke vëlla

MUHAMETI

Ndë derë
Ushtarët sot nuk'i-kemi ?
Dotë bëjnë si t'u themi,
Të na mbaronet qëllimi.

TAHIRI

Yti mbaronet, po imi ?
Dotë punosh si më the ?
Dotë mbaç benë që dhe ?

MUHAMETI

Po të dish të më ndish mirë
Sot, do të t'a fal vezirë
Tahir, mos u-bën i-marrë
Puna do të vejë mbarë
Po të bësh c'duetë bërë
Me trimat e tu të tërë.
Mos mendo bota se ç'thotë
Se s'ësht'e dreqtë kjo botë
Po ngreu Tahir të shkojmë
Sot për neve të punojmë;
Sa-do, sa-do, për të tjerë
Punove more i-mjerë.
Në do të jesh. sadrazem
Më të dashur se ty s'kam;
Vëlla për këtë shërbim
dotë të lë ndë vënd t'im,
(del me Feritnë)

Pamj'e V

MUHAMETI, TAHIRI

MUHAMETI

Mik, qëllimi m'u mbarua
Se munt të bëj si të dua
Fuqinë sot e-kam unë.

TAHIRI

O Zot të pëlqen kjo dhunë?
Mendoju se tradhëtorë

Bota s'e-nderon.

MUHAMETI

Ndë dorë
Ushtarët sot nuk'i-kemi ?
Dotë bëjnë si t'u themi
Tahir, puno si të them

TAHIRI

Si-do q'është pun'e-ndytë
Dotë bëj si-kur mbyll sytë
Po dhe ti të sillesh mirë
Mos ngasë njeri vezirë
Dhe Mamicën : Sa të rroj
Zot, nga ti dot'i kërkoj.
Shi se mos m'a-besh me dhunë

MUHAMETI

Nukë ke besë tek unë ?

Pun'e-Katërtë

Pamj'e I

SELIMI, ZADEA

ZADEA

E pe ç'bëri Muhameti ?

SELIMI

Një gjëm'e-madhe të gjeti :
Për jot'ëmë s'mbeti shpresë
Se Murati dot'a-vdesë.
Moj, mike për këtë punë
Nuk e shpëtoj dot as unë
Po s'më vjen keq për jot'emë
Që pësoi këtë gjëmë :
Ajo sot u-tradhëtua
Se më tradhëtoi mua.
Kur jam, me fuqi të Zotit,
Un'i bir'i Kastriotit
Këtë kur e-di fort mirë
Pse të thotë për vezirë
Q'është vetë Skënder-beu ?
Pse, pse, jot'ëmë gënjeu ?
Këtë gjë të pa besuar
Pse sot e dha me të shkruar?
Mike, me këto të rrëme
Jot'ëmë bën dy llagëme :
Më bën të bir'e Muratit
Më vjedh ëmrin e t'im'atit
Më shet gjaknë nga kam lerë
Dhe sot e-fal ndë të tjerë
Këtë nder ja merr të birit
Dhe ja fal Musa vezirit
Që të vdesë ky për mua !
Të tillë shërbim s'e-dua
Nuk'e-pëlqej këtë dhunë
Se Skënder-beu jam unë.

ZADEA

Zot, qaej nga mëma ime
Se u duk sot kaqë trime
Po sot ësht'e dyta herë

Që të shpëton mor i-rajëvë,
Nga frika mos tradhëtonesh
Nga frika se mos trazoxesh
Prapë kjo gonjeu mbretnë
Se kandisi Muhametnë
Me një gënjeshtër të shkruar ;-
Kjo të paska tradhëtuar ?
Zot, Muratë ogërsirë
Zuri sot Musa vezirë
Dhe pa dëtur q'e-ka djalë
Sot s'do t'a lërë të gjallë.
Të mos ish bërë kjo punë
Dotë jeshe sot këtunë ?
Të lutem të më ndegjosh
Ti sot duet që të rrosh
Se të kërkon Shqipëria.

SELIMI

Sot të verbon dashuria
Mikë ndaj ke kolë shpresë
Të le një tjatër të vdesë
Për mua ! Nuke jam' shtazë ;
Muratë kur do të vrasë
Të bërrë për Skënder-beno
Dotë vete të gjej mbretnë
Dhe.....

ZADEA

Zot, s'të thashë për Sultano
Të vrasë vezir Musanë
Po s'dua të vritesh kërë
Se lipsej për Shqipërinë

Musën, Selimn'e-vërtetë
Në do t'a-shpëtosh ndë jetë
Ndaj o Sultanë më mirë
Mos le të vrasë të birrë
Ngreu një ditë më parë
Me mig'o-tu Shqipëtarë
Kapte kufin e Turqisë
Bënu mbret i Shqipërisë !
Sulltan kur të ndergjejë
Dhunën Zot'a-lavdëtojë
Vezir Musanë, pa fjalë
Dotë shoqë q'e-ka djalë
Po duet zot, të mëngosh
Së koha shkon, vete hosh ;
Ngreu mik dhe duku burrë

SELIMI

Kjo puzë s'bënet sot kurrë
Se Shqipëtarët ushtarë
Humpsë shpenden nu të parë
Që mbreti me Muhametë
Gjen'e-zanë Skënder-benë.
Ca nga brënga, ca nga frika
Të shëvet u-ra pika
Dhe zjarri që kishn'u-shua.
Kur Musa shkot për mua
Shqipëtarët sot s'quxojnë
Dhë të çhgenë, s'më besojnë
Po dhe të më vënë besë
Prapë Musa mandë të vdesë
Se xonjë, Sulltan Muratë
Do t'ushtrosat nga inatë

Për vdekij dot'a-gjukojë
Nga frika se mos shpëtojë
Dot'a-vrasë me të parë
Pastaj kokën dot'i-marre
Dhe t'a-tregojë ndë botë!
Jo këtë gjëme të ndotë
Nuk mund t'a-duroj kurrë.
Zade, një të tillë burrë
Kërkon sot të gjëç tek nuë?
Të rroj me turp e me dhunë!
Ketë tmer s'e-duron Zoti
As im at' Jan Kastrioti.
Murati, kjo egërsirë
Kërkon mua jo të birrë;
Vezirë s'e do të gjallë
Se nukë di q'e-ka djalë.
Mos më ndalo të nderonem
Dhe të vete të tregonem
T'a-vras, apo të më vrasë!
S' dua njeri të më flasë
Ndryshe... C'do këtu Murati
Dhe Muhameti lugati?

Pamj'e-II

Selimi, Zadea, Murati, Mohameti, Ushatrë

MURATI (Ushtarëvet)

Zini këtë dosë, zini
Mirnje jashtë, mos e-lini
T'ikij vetëm pastë nëmë?

(te ZADEA)

Ku është fsheur jot'ëmë?

ZADEA

Nuk'e di zot.

SELIMI (te Murati)

Ç'faj ka bërë?

MURATI

Dot'a-msosh nga ne të tërë
Shkakn'e-këti zëmerimi.

ZEDA[illegible] (te Murati, duke ikur)

Mos beso ç'thotë Selimi
Nuk'është fjal'e vërtetë...

MURATI

Çporru se unë'-di vetë
Nukë pres mëndje nga gratë
(dy ushtarë marrën Zadene)

Pamj'e III

MURATI, SELIMI, MUHAMETI, USHTARË

MURATI (te Selimi)

E msove bir, paç uratë?
C'të thoshte tani Zadea?
E-pe ç'bëri Fatimea?
Bir, kjo bushtrë me gënjeu

MURATI

Je i-marrë!

SELIMI

Zot ndëgjo se-si ka gjarë
Skënder benë kur t'a muarr
Kjo zonjë të pru ndë duar
Një djalë qi k'ish të sajnë
(Dhe sot për të, syt'i qajnë)
Pandeve, kur e mbulove
Nga Kastrioti shpëtove
Po kjo e rriti ndë jetë
Si kur e kish pjellë vetë.
Kur e more ndë pallas
Të pruri dhe këtë pas
Për hatër të kësaj mike
Që t'u-duk shumë besnike
Këtë cun që kishte vetë
E-deshe me të vërtetë
Se pandeje, besa-besë
Q'ish i-bir'i Fatimesë
Musa. Zot, kur u-largove
Kur vajte jasht'e lëftove
Kur u nise për Axhem
Le të shoqen me dy djem
Do-me-thenë ca më mirë
Me mua dhe me t'yt birrë
Selimnë Jeshmë vërsnikë
Ndaj jot shoqe s'pati frikë
Të vuri, prandaj e-dua
Ndë vënd të Selimit, mua
Dhe Selimnë ndë vënd t'im.
Për të mos pasur dyshim
Nga Murati të shpëtoj
Një ditë të mbretëroj
Këtu dhe në shqipëri
Ndë fron që ke zenë ti.
Zot, kur u-ktheve këtunë
Pas tre vjet u bë kjo punë.
S'të vate mëndja për dhunë:
Foshnjë Musa. foshnjë unë;
Ishim rritur si binjakë
Mbase që gjanim dhe pakë
Zot, Fatimen'e besove
Këmbimnë s'e-kupëtove
Ndaj më more për Selimnë
Dhe Musa vezirë trimnë
E-more, zot, besa-besë
Për djalën e-Fatimesë
Që there me dorë vetë
Dhe s'gjëndet ndë këtë jetë.
Murat. ngjer tani u-fsheva
Si jot shoqe të gënjeva
Se ushqejë tjatër shpresë...
Po sot s'mund të lë të vdësë
Ay që desh vdiq për mua!
Zot, këtë tmer nuk'e-dua.
Të lutem ea ndër mënde
Mos e vre me dorë t'ënde
Ky gjak sot s'bën që të rjedhe
Emrin t'im deshi të vjedhë
Emr'i-ti ësht'i pa faj;
Për Skënder-bej mos e-mbaj

Hap syt'e shukon mirë
Zot, nukë nje dot të hirrë?
Vaç, there Skënder trimnë,
Po shpëto, kurco Selimnë,
Atë që më ka shpëtuar.

MUSA (te Muratí)

Shukon, mor i-mallëkuar
Ç'djalë të ka falur Zoti?
Të mos jeshë Kastrioti
Dojë të jeshë Selimi,
Zemër-madhi, burrë trimi,
Që nukë ka shok të dytë.
I-shukon të ploçin sytë.
Ndëgjove se me ç'gjerrallë
Do të më lërë të gjallë?

(te SELIMI)

Mjaft Selim, vëlla, mjaft reode
Të prue vëllanë t' ënzë
Sadu mo këto gënjeshtra
Më drodhe zëmërë me ankthra
Se Murati s'ka beson
Giajeshtrat t'Shqipërisë
Të shpënova, së tho vetë
Një dit'e të dhashë jetë
Po sot, për këto shërbimo
S'e-humba jetënë time
Po il, me fjalët që thua
Sot kërkon të vdes për mua!
O Selim, të gofsha falë
Le me n'fanë këto fjalë

Mos kërko të më març zdorë
Fjalë gjakne nga kam lerë;
S'ësht' nado mbretëria?
Nukë t'ushtë nj'afi Turqia?
Mik, o kjo bot'e veshtirë
Nukë kam djalër dishirë
Të vdes princ i-Shqipërisë
Të rroç sulltan'i Turqisë.

MURATI

Të dy droçi sot u-Marsë!
E-humba me këllë qarë-...
Mohamet, vëlla me hesë
Për djalë sot ta kam shpresë
Kush më thotë të vërtetën?
Cilë sot t'i-këput jetën?
Cilë ushtë Skënder-beu?

MUHAMETI

Sulltana kur i-këmbeu
Nukë dot e vërteta.

V SELIMI

Bënea kaltë vjet q'e-gjeta
Nukë kini kupënar
Pse s'desha për të martuar
Më Mamicën e-bekuar?
Se Fatmeta më tha
Që jemi motr'e vëlla.

MUSA

Fatmeta?

MUHAMETI

Një nga të dy, s'ka dyshim.

MURATI

Mr këto mëndje të ndarn
Nukë di q'të bëj përpara
Qysh të shpëtoj nga kjo dhunë?

MUHAMETI

Sot mbase të shpetoj unë....

MURATI

Një djalë nga kësa duo
Dy janë shumë për mua
Dhe me vjen sot të pelasa
Se s'dëgj ne cinë të kuaj
Që të shpëtoj vetëhenë!

MUHAMETI

Zot, s'e-njofsa Skënder-beun.

SELIMI (je Muratit)

Të luten, mos ki dyshim
Unë jam....

MUSA

S'ja ti Selim:
Me fuqi të Perëndisë
Sot jam princ i-Shqiperisë.

SELIMI

Jo mik, mos m'a bëni me dhunë
Nukë jo ti se jam unë,
Të luten mos u-mundo
Lemë të vdes në më do.

MUSA

Pa faj s'bi dërgoj ndë vdarr
Selim, së jam Shqipëtar
Ti je i bir'i Sultanit.

SELIMI

Unë jam i bir'i Janit
Le ket'emër që të vret
Dhe merr fëndë të jesh mbret.

MUSA

Këtë zhvetëri s'e-dua
Eshtë për ty jo për mua;
Fatlasem me ket' ëndërr
Kërkon të të bëjë dhëndërr
Iëro mik se to do Zadea.

SELIMI

Ty, të shtyti Fatimira
Të duash e të març grua
Mamicka, se je nga sua
So je i-bir'i Sultanit.
Të jeshe ti djal'i-Janit
Fatimen Shqipëtare
Nukë do të dunj fare

Më të motrën të murtenash
Të ndyrash e të ç'nëerosash
Mbreti kur doshi për mua
Të m'apë Mamicën-grua
Çbëri Fatimen trimo
Për të gruaë pak ndalimo ?
Nga frika se mos e-dua
Dse marr motrën time grua
Më rrëfeu se ç'e-kam
Më tregoi cili jam
Kshtu martesën e ndaloi
Dhe nga kuori na shpëtoi
Nga frika se mos më njofnë
Për Skënder-bej më tregofsë
Nga frika se mos më zënë
Fatimen si një nënë
Çpejlo thirri Muhamedë
Dhe të dha për Skënder-benë ;
Ndaj sot, zuna by për mua
Këtë qëllim krish kjo grua ;
Bëri prapë ighër dasmë
Vetëm që të shpëtoj unë.
Murat, kjo kishte shpresë
Nga dasmë jote të vdesë
Që të pagzoj kjo dhelpër
Gjaknë që derth më të tepër.
Atë që kërkon kjo trimë
Eshtë, mik, dotyra ime.
Dojo të vrasë Sulltanë !
Benë mirë që s'të tanë
Se s'vret i biri babanë
Aa babai vret të birë
Se është pun'e-rështirë.
Gjakn'-Kastriotit gjorë
Dotë rend tu-marr me dorë
Se jam Skënder-beu vetë
Ti je Selim'i vërtetë.

MURATI

O Zot, c'ësht kshtu me mua?
Kë të vras o që të dua ?
Cili nga këta s'do t'anë
Se të dy armik me kanë !
Një prej ta më ka tradhë
Po kush është nga këta ?
Një nga të dy ecn ëpër'imi
Po cili është Selimi ?
Mir' ay që s'më tregon
Po zëmra pse s'm'a gëlbon ?
Kur thërres : Selim ! Selim !
Krinë të dy nëë qetim
Po të thërres : Skënder-be
Nga të dy vallë kush je ?
Më përgjigjen që të dy
Dhe s'më shoné dot me ay !
Nga këta djem ece një fjalë
Dy armiq kam, as një djalë !
O Zot, dili-do që jo
Mirë për baba s'më një
Se kam bërë të këqia
Po s'të pëlqen mbretëria ?
Mirë qe s'e do babanë
Po nuke nderon Sulltanë
Sulltan'e gjithë Turqisë ?

O ti, mbret i Shqipërisë
Që ke vdekur dhe je treku
Dy djem të pashkarë mbetur!
Dhe që të dy të ndershëm
Dhe të vdekur të kerkojnë
Dhe s'gjej as një të më dojë
Pas meje të mbretërojë!
Ng'ajo jetë ku ke vatë
Ilirëfe, rrëfe: pas urale
Brëfenë, të qiofsha falë
Cinë nga kisha kam djalë
Që t'a dua, t'a-nderoj,
Dhe fjatrin të t'asdergoj.....
Se q'mendoj e q'jam e-mgrrë!
Të dy janë gjinjoshtarë,
Kur kësta s'duan sot mua,
Unë përse dot'e-dua?
Kur as një baba s'më ka
Pse mendohem si baba?
Sot e-mahi më qofsha falë
Pse më dhe baba pa djalë?
Sot e-mahi mos më mundo
Po rrëfenca që t'a-nojo,
Këryshë të dy dot'e-vras,
Të mos mbetët as një pas.

Pan'ë-V.

MURATI, SELIMI, MUSA, HUHAMETI, FERRI, FATIMEA, USHTARË.

FERRI

O Sultan, t'u-gjatë jeta,
Fatmenë tek e-gjeta
Dhe tek e-solla këtunë.

MURATI (te Fatimea)

Moj bashtrë, q'është kjo punë?

MUSA

Folë, zonjë të jam falë,
Dhe shuko mos e-gërvoj fjalë

SELIMI

Folë, zonjë të vertetën
Se nuk'e-dua sot jetën
Folë me e tmerr për mua

FATIMEA

Bir, q'janë këto që thua?

MURATI (te Fatimea)

Mos u-shtir si-kur s'ndërgjeu
Mos hëra si-kur s'kuptëton
Se s'të shtakoj dqt me sy.
Cili nga këta të Ay
Kahoë Selimi vërtetë?
Folë!

FATIMEA

Pse nuk'e-gjëu vetë?

SELIMI

Zonjë, Musa e-gënjeu

Rënjta o qën i-pa besë
Të shoj djalën t'ënd të vdesë!
Vrau, për ëmën të Zotit
Të marr gjakun e-Kastriotit
Me dorën t'ënde të nëytë
Dhe pastaj le të mbyll sytë

MURATI

Moj nopërkë moj kuvendi
Që e'paske gjak, turp na sedrë
Unë të dojë me besë
Të mbarova shumë shpresë
Të mora të duravita
Dhe ndë fron t'im lart të ngrita
Dhe mbretëreshë të bera!
Sot i-harove të fëra
Sa Dhe të birrë ata-more
Dhe nga vëmë'e-të më nxori
Sa körkon të vritet vetë
Për baba të mos më kotë?
Me ngë dashuri të rrëmo
Më ke pasuar flagëre
Dhe sot më të ndë dyshim
S'më tregon Shëndëllim t'im?
Besë-qënia me të khara
Guxon e më del përpara
Kjo Shqipëtarkë'e parbesë
Mohamet, sot dotë vdesë!

MUHAMETI

Të lutem mbaj zëmërimnë
Se nukë dimë Selimasë

Sulltanë duet të rrojë
Ngjer-sa të na i-drogojë
Nëryshe vetë dëm të fëra
Zot, dohitë që të bëra
Le tani ti shkoj'nati
Allë që s'bëra dot Muradi
Mundë t'a kërë Mahameti
Se punë t'jatër s'më mbeti
I ko sot dhe lemë mua
Pak votëm ne këtë grua
T'i flas t'rabut zëmërimsë
Të më rrefeje Nëhamë
Pas taj hiem-q'të duash vetë
Se Skënder-beg'o vëriotë.

MURATI

Vetia me koto kuvedo
me kënaqe dhe me dëndë
Sesko mik ushtu më rrëmih
Bindë foli si të duash
Më të keq e me të mirrë
Sa të tregojë t'im biro
Mik, t'i rri ase këti grua
Ju të gjith'ani me mua.

(dol)

Pamj'e-VI

MUHAMETI, FATIMEA

MUHAMETI

Zoejë, gjith'a ngren'e vasë

Dhe këtu vetëm na lanë;
Pa fikë të kuvëndojmë
Njeri-jetën të bosojmë.
Ndëgjo, zonjë, ç'qëllim kam
Se tradhëtor për ty s'jam
Ndëgjo, bënu zëmër-gjerë
Ti në zvos e-do ajë-herë
Sulltan'as unë s'e-dua
Dhe.....

FATIMEA

Tani s'qesh dot me zvca
Fat-zeza s'të kapërdova
Pëseova se të bosova

MUHAMETI

Nukë pëseove gjë kurrë

FATIMEA

Ti s'paske fjalë si hurrë
Ti s'je njeri për të qëruë
Fjalën që më kesh dhënë..

MUHAMETI

Zonjë, s'të dolla nga fjala
Po ndëgjo.....

FATIMEA

Janë përralla:
Me Murnaü vajte folo
Dhe threaj nga fjala s'dolle?
Po çkupëtove, c'fitove
Që vajte më tradhëtove?

MUHAMETI

U-beshe mik me Sultanë
Ndryshe s'i vejë dot pranë;
Mos zande se ke gënjel...

FATIMEA

Atë që duek panëcj
Po loi fjalët më nj'anë,
Eçe tullu me Sultanë,
Se unë nukë të njo.

MUHAMETI

Kur s'më nji mos më gjuko;
Si ka thënë ajë, një-herë,
Ndëgjoemë paslaj me bjerë.
Muratit rrej nga unë
Se mos ja punoj me dhunë,
Se mos e-vras i'-nuer froni
(s'ish i gënjyer për Zonë)
Tani zonjë, gjota konë
T'a sho dhe t'i flas pa ndrim
Të mbaroj qëllimnë tim.
Për të vrarë s'keshë shpresë
Se ka pas trima më besë:
Kush mund të vrasë Sultanë
Që mban dit'e natë pranë
Tre, katrë-qind Shqipëtarë
Gjithë trima kordhëtarë?
Një dit migje më thanë:

Në do të shkelmosh Sultanë
Dhe Sultan të bënesh vetë
Duet të mos rriç i-qetë.
Murati ka sot dëshirë
Të vërë ndë fron të birrë ;
Në do të nderosh zakonë
Në do të mos humbaç fronë
Tundu, Zoti të të ndijë
Pa le të vijë ç'të vijë
Kur ndëgjova këto fjalë
S'u-vura veshnë ndë ballë
Po një ditë ndaj të gdhirë
Kjo mëndje m'u duk e-mirë
Që të vejë puna mbarë
Shqipëtarët duan ndarë
Thashë dhe ndë Shqipëri
Dërgova ca miq të mi
Dhe një dit'u hap kjo fjalë :
Skënder-beu është'-gjallë ?
Ndë Shqipëri e-besuan
Po këtu të tërë ndruan
Ata që ruajn Sultanë
Besë të kjo fjalë s'dhanë
Se Tahiri q'i-urdhronte
Nukë donte të besonte.
Ahere ndë dhomë t'ënde
Erdha që të blej kuvënde
Dhe msova nga goja jote
Fjalët që më the zotrote.
Këtë lajm'e-hapa vetë
Po qënka fjal'e-vërtetë.
Sultan'ahere kërkova
Fjalët që the ja tregova,
Me shpresë se kjo trazirë
Do te na dalë për mirë.
Mberti, kur e pa të shkruar
Më pushtoi me dy duar.
Dhe mbronjës i-ti Tahiri
Burrë trimi, zëmër-miri
Kur e-msoi u gëzua
Ndë zëmer po s'u tregua ;
Bën si kur nukë me she
Po sot punon ndënë dhe
Se më duket i pëlqeu
Q'u ngjall prapë Skënder beu
Nukë di sot, çqëllim ka
Po duket është me na
Dhe ka me neve një shpresë.
Skënder-beu të mos vdesë.
Murati te ky ka besë
Sot ka besë dhe për mua
Dhe mund të bëj si të dua
Zonjë, sot mund të vras mbrenë
Dhe të shpëtoj Skënder-benë ;
Ndaj të lutem m'a trego
T'a shpetoj.

FATIMEA

Mos u mundo !
Me këto fjalë të rreme
Ti bën të tjera llagëme ;
Ti kërkon. o egërsirë
Të vraç t'anë me të birrë
Të vraç Muratinë me djalë

Të mbretërosh.....

MUHAMETI

Janë fjalë.

FATIMEA

Kush s'ta kupëton qëllimnë?
Ti do të gjëç dhe Selimnë
Që t'i biësh me një thikë
Dhe të mbretërosh pa frikë

MUHAMETI

Zonjë, për ty sot jam mik.

FATIMEA

Qënkej shumë burr'i-lik!
Tradhëtor të them pusho
Dhe ikë se s'të sho do!.....

MUHAMETI

Mirë, mirë, sot u-chmende i
Mos m'a trego mëndjen t'ënde.
Pas këto fjal'e-guxime
Di dhe unë punën t'imë
Dotë më shoç cili jam.
Mos harro fjalët që tham
Dhe që të mendonesh mirë,
Rri ndë budrum...Sho Tahirë.

Panj'e-VII.

MUHAMETI, FATIMEA, TAHIRI

TAHIRI

Im zot të dërgon të falë,—
Dotë të thotë një fjalë—

MUHAMETI

Vete. Ti në do Sultanë,
Fatimenë mbae pranë,
Këtu daet të qëndrojë,
Mos ikij e na shpëtojë,
Mos na bëjë nonjë dhunë.

TAHIRI

Mos ki frikë kur jam unë.

Pamj'e-VIII

FATIMEA, TAHIRI

TAHIRI

Vërtet rron sot Skënder-beu?

FATIMEA

Shqipëtar pse s'hapet dheu,
Të të mbulojë të gjallë?
Dhe ti kërkon të març fjalë
Nga unë si Muhameti,
Që të tradhëtosh te mbreti

Skënder-benë Shqipëtarë !

TAHIRI

Zonjë, ndëgjomë më parë :
Vërtet sot shërbej Sultanë
Po nuk'e harrova Janë.
Prandaj kur u- hap kjo fjalë :
« Skënder-beu ësht'i-gjallë »
Sido që nuk'u besua
Mëndja sot m'u-trumbullua;
Kupëtova një dëshirë
Që s'e-çquajë dot mirë.
Sot ndë mëngjes, Muhameti
Ndë këtë dyshim më gjeti.
Për qëllim që ka të fshetë
Ka nevojë të më ketë
Se pa trimat shqipëtarë
Muratit s'i-bën dot varrë
Nukë më tha fjalë tjetrë
Po më rrëfeu një letrë
Këtë letrë kur e-pashë
Muhametit bes'i-dhashë
Po më dha përpara besë
Skënder-beu të mos vdesë.
Puna, si do që të vijë
Po t'i-ndi dotë më ndijë
Skënder-beu të shpëtojë.
Për Shqipëri të punojë
Vertet më dha këtë fjalë
Po nga fjala mund të dalë
Kur të bënet Sultan vetë
Mund të kthejë tjatër fletë :
Murati s'do Skënder-trimnë
Muhameti s'do Selimnë ;
Të dy janë ndë rrezik.
Prandaj të lutem si mik
Te më tregosh Skënder-benë
Zoti të faltë shëndenë
Mos u-tremb, s'të tradhëtoj.

FATIMEA

Tahir, nukë të besoj :
Ti ke njëzet vjet me mbrenë
Ti tradhëtove atdhenë ;
Nuk do tradhëtosh mua ?

TAHIRI

Zonjë, mëmëdhen'e dua
Kurrë s'më ka për të dalë
Nga mëndja, sa jam i gjallë.
Zonjë, për ty ç'nukë thanë
Kur more burrë Sultanë ?
Shqipëtarët që s'të njojnë
Dhe tani të mallëkojnë
Njëzet vjet ti s'ke këtunë ?
Mbase si ti jam dhe unë ;
Mbase këtu më pru Zoti
Që të rrojë Kastrioti.
Zonjë, n'e-shpëtove vetë
N'është kjo fjal'e-vërtetë
Mos e-le sot që të vdesë !
Sultani nukë ka besë :

Tahir, mkroje, duaj mbrenë.
Po mos tradhëto atdhenë:
Tahir, vëndi tek ke tërë
Ka nevojë për skënderë;
Të lutem mos u-bën shkak
Të derdhet i-rillë gjak.
Fat-keza, o fjalë ndëgjova!
Njëzet vjet kot u-mundova,
Njëzet vjet punët që bëra
Dotë vonë dëm të bëra!
Tahir, kam ndërruar besë,
Lashtë djalëria t'im të vdesë
Dhe vura turpin më nj'anë
Të mand të gënjej Sulltanë;
Sot që desh mbarova punë
Sot.....

TAHIRI

Mos ki frikë sot nga unë,
Sot s'të vete dëm munëimi,
Dot'ia mbarunot qëllimi;
Vërtet sot shërbej Turqinë
Po dëshiroj Shqipërinë.
Sot Sulltanë mbret e-kam
Po tradhëtor nukë-jam
Dhe kur rrou i bir'i-shanit
S'jam shërbëtior i-Sultanit.
Nukë dua tjalër mbret
Kur është'i-gjallë vërtet
Skënder-beu Kastriotë.

FATIMEA

Mos Tahir të falë Zoti
Të lutem mos qesh me mua:
Vrumë me duar të tua
Të mos mesho kur të vdesë...

TAHIRI

Ja ku të them: besa, besë.
Si Gegës, që jam, për Zotë,
Së vret njeri Kastriotë
Unë gjallë me të gjallë!

FATIMEA

Tahir të të besoj vallë?

TAHIRI

Të lutem beso Tahirë
Kemi të dy një dëshirë
Për Skënder-benë punëtorë
Tregoma që t'a-shpëtojmë

FATIMEA

Më një Tahir, s'ta besoj
Të besoj dhe s'të besoj.
Me fjalën që më the parë
Po të duash bëmi varrë
Eshtë ndë duar të tua
Në jo vërtet sot me mua
Të lutem ndalo Sulltanë
Shpëto Solimanë Muxanë:
Njeri eshtë-biri Jamit

Dhe tjatri djal'i Sulltanit
Sot për të dy ke detyrë
Ti shpëtosh Me çdo mënyrë
Në je vërtet trim me besë
Lemë të kem këtë shpresë;
Le Muratnë nd'errësirë
Që të mos dijë të hirrë;
O Tahir të qofsha falë
Lei set të dy te gjallë
Tüni ti dho përëndia
Se musa m'u-sos fiqia
Se hoqa shumë mundime

TAHIRI

Tüni nie detyra imë;
Që sot zonjës po të troj
Do të shoc çdo të pënoj.

Pun'e-Pestë

Pamj'e-I

SELIMI

Mëndja sot m'u-i-umbullua
Zot i-mathë, prrera jetën!
Fatimes qesh me musa
Apo thotë të vërtetën?

Zot, im'at kush oshtë vallë?
Murati mbret'i Turqisë
Apo Jani më ka fjalë
Kastriot'i Shqipërisë?

Zot i-mathë e i-vërtetë
Këtë dyshim nuk'e-dua
Nuk'e-dua kotë jetë
Kur nlik njo far'e sua?

Jo, jo! se zëmra më thotë
Fatimes s'më gënjen;
Unë jam nitë k'të hotë
Kastrioti Skënder-beu.

Po, jam Shqipetar me bese
Djal'i-mbretit shqipërisë;
Pse âtotë dojt të vërsë
Të jesh i-mbret'it Turqisë?

Mos o-çmëndtai nuk mua
Që nukë ena Sulltanë
Kërr për baba s'o-dua
Se më ka vrarë babanë?

Nukë di çështë kjo penë:
Për bir mbretit më tregojnë
Selimi nukë jam unë
Për Selim më dëshërojnë!

Murat, me zëmër si hekur
Ti s'mund të jesh sot im'atë
Se t'im'at ti e-ke vdekur
Dhe nd'atë jetë ka vatë!

Për atë më venë lenë;
Kur të sho më dridhet gjaku!
Zot, m'u-rëndua kjo jetë
Dua të vdes! Çështë shkaku?

SELIMI

Dojë të më thosh dhe imi
Cili sot është Selimi;
Po zëmra ime pushon
Pshenëtit ëdhe rëkon!
Nukë di sot ç'frikë kam
Unë jam, a unë s'jam
Skënder-bu?

MAMICA

Frikë kur ke
Im vëlla dukuj që s'je:
Kush ka frikë nga një varr
Si është burrë Shqipëtar?
Një prinç Shqipëtar me besë
Nukë trëmbet se mos vdesë?

SELIMI

Unë vdekjen e kërkoj
Se po të vdes sot, shpëtoj
Shpëtoj nga këto dyshime
Kur s'di vetëhenë t'ime
Kur ëmrit ndorë për mua
Varvn vetëm nga një grua
Dhe kjo grua Shqipëtare
Ndë një fjalë s'gëndron fare:
Gjërat që më tha një herë
I tha sot për njers të ijerë
Kush është sot, Skënder-beu?
Cilë nga neve gënjeu?

MAMICA

Zot, kur ke këtë dyshim
Nukë je vëllai im
Se ay që do të jetë
Trimëri duet të ketë.
Shuko Musa si punoi
Si guxoi si kuvëndoi;
Mbretit e-ejeli e-përcjelli
Po Musa nga mëndja s'dëlet:
Fatimca, e gënjeu
Po thotë: jam Skënder-beu

SELIMI

Si kur theu unë që s'jam?
Vetëm një dëshirë kam:
Gjaknë që kam sot ndë sëmër
Dua t'a-derth për këtë'imër.
Po o'ku Muratë me mua?
Pse më do, kur nuk'e-dua?
Pse s'më vret a pse s'më pret
Pse më do me të vërtet?
Pse thotë që më ka bër?
Pse, më do me të pa-bër
Pse, pse nga kjo mëndje s'dëlet?
Pse vallë më përkëdhel?
Skënder-beo kur jam unë
Pse guxon me mbas këtanë?
Kur dua gjaknë t'i marr
Pse nuk'më dërgon ndë varr?
Kur e-shaj pse nuk'ë flet?
Pse do të më bëjë mbret?

Unë mendonem t'a-vras
Ay, pse më she me gas?
Unë kur e kam përpara
Nukë lodhem me to shara
Ay, pirse më duron?
Pse hidhet e më pashton?
Pse nukë trëmbet nga unë?
Si vezirë pse s'më zunë?
Motrë, të tilla mendime
Më shoshitin me hidherime
Dhe si do që s'e-sho dot
Ndë të math dyshim jam sot.
Dua t'a-thor si një derr
Po trëmbem mos ryj ndë mur,
Mir'e-marr e hoth nër det
Po n'eshtë kuba vërtet?
Dua t'a vras dhe pa shkak
Po në jemi nga një gjak?
Motra ime, ma një fjalë.
Ky dyshim më ku të gjalle.
Ti si nuë nukë je
Si ti vrau se s'rrjak ke
Nëaj duet të më ndihmosh
Motrë, jo të më qërtosh.

MAMUCA

Djali-ti sikur të joch
Për kuba s'duet fa kesh
Dhe sa pa lar'së gjak
Që ka derdhur, zot pa shkak
As kir'të mund të thuesh
As Skënder-beu të qesh.

Një nga këta të dy jë:
Ja Sulin, ja Skënder-be;
Që të dy kanë fetyrë
Të lajnë një gjak të nëyrë.
O vëlla kio dyshimnë
Po mos zëvrgo gënëlimnë;
E-ke a s'e-ke kuba
Gjaknë s'e-ke pa mardha...
Sot nukë je gjë por mua
Se unë për vëlla dua
Atë kam që dotë marrë
Gjakës'e t'im'all më parë
Për mua, Musa, Sulinë
Janë Skënder-beu trimë
I-dua të dy me besë
Sot, se ndë të dy kam shpresë
Sultani po të mos jelë
Njeri motrë dot'më kelë
Bilbo tjetri po të rrojë
Më merr grua, po të dojë.
Më një për këtë guxim
Zot se të fola pa ndrim
Ndjemë; kur kujtoj Sultanë..

SELIMI

Pusho! ja ku sa vjen peanë!

Pamj'e-III.

Mamuca, Selim, Murati, Musa, Ushtarë

MURATI (e Mamucës)

Zonjë me të kuvëndove.

Folë nga Selimi ç'nsova!
E kandisa ti më dojë.

MAMICA

Nukë do të më ndëgjojë
Dhe nga fjalët që më tha
Dukoi s'të do për baba,
Se me mua ka një gjak.

MURATI

Shini mirë: nga ky shkak
Ini ti dy nëë rrezik.
Bir, jse bëse kaq'l-ik!
Bir, nga gjaku im ke dalë
Më ke baba, të kam djalë.
Ea sot nëë mënd Selim
Musa s'ishtë'djali im;
Zëmra për ty më godit
S'e-ndëgjon si përherë
Të kam bir Selim, besoma,
Ea tek un'e-pushkoma.
Ngjer sot me ty jam zhvitur
Me gas të math ës kam ritur
Të kam dashur e të dua
Kemi një gjak e një sna
Më Sevdanë të kam bërë
Si e-dimë bo'e-dërë
Mos e-kesh Fatimenë.
Ajo që këmbeu fenë
Selim ishtë gënjeshtare
Dhe besë nukë ka fare.
Ç'ishtë'ajo mëmë ndë jetë
Që vret të bir'e saj vetë?
S'gjëndet, bir, e-tillë grua.
Të të vijë keq për mua:
Ndëgjo bir, Musa vezirë
Së të ka bërë të mirë
Mik me besë ka qëndruar
Nga vdekja të ka shpëtuar.

SELIMI

Ndaj dhe unë kam dëshirë
Të shpëtoj Musa vezirë;
Dot'i-sillem si m'u nanll.
Mbrëti hap sytë se të duall
Kur s'vjen Selimn'e vërtetë!

MURATI

Bir Selimi ti je vetë

SELIMI

Eshtë Musa, po shi mirë

MURATI

Selim për ty kam deshirë.

SELIMI

Mos e-gënjo më të kerlë

MURATI

O Selim, zëmra më thotë
Dhe zëmra kurrë s'gënjen...

SELIMI

Mua, zëmra më rrëfen
Që ti s' jo balsa për mua
Dhe për të tillë s'ti dua.

MËRATI

Selim të luteçm, për hosë
Lëmë të kem këtë shpresë
Lemë Selim, mo një fjalë.
Të të marr të të bëj djalë
Të të fal sot gjithë gjynh.

SELIMI

Murat, mëndja të ka lënë:
Si dotën bëj këtë punë!
Ti s'je m'ëmmiri nga unë
Se sot me fuqi të Zoti
Jam i-bir'i Kastriotit
Nuk jam si ti kurbar
Po jam thjeshtë Shqipëtar
Të të sat një gjak fanik
T'a kërnbej gre një të lik?
Të të një baba dëshmor
Dhe të marr një gjakëtor
Qushqenot më të këqia?
Mos e-lhënë Perëndia!
Shqipëtar jam, bren pas bres
Shqipëtar dua të vdes.

MIRATI

Selim, të jeshë shpyrt-hokur

Tani do të keshe vdekur.
Ti do të vdeç të shpëtosh
Po unë dua të rrosh.
S'dua të humbas Selimnë
Se ja kupëtoj qëllimnë:
Ti ke sot kitë zëshirë
Se do të shpëtosh veçirrë
Q'është vërtet Skënder-beu
Se Fatignoa s'pom'gëu.
Musa sot duet të vdesë!
Që të mos kesh këtë shpresë
Dhe këtë mendim të lik
Të vritesh ti për një nalk
(tek një nga ushtarët)
Që të mos humb, sot tim birrë
Tani, kisa vre vesërë!
Të vrasë kur t'a shukojë
Dhe mua do dotë më dojë.

SELIMI (Ushtarit)

Qëndro ushtar mos e-nga!..

MUSA

Le Selim, të kam vëlla
Ç'punon?

SELIMI

Nëaloj ni egërrirë
Që do të vrasë të birrë!

MUSA

Mos Selim, mos e-ndalo

Ty të ka djal'e e ty do,
Fatimen të gënjeu
Se unë jam Skënder-beu,
Lemë të vdes sot me nder.

MURATI (Ushtarit)

Po ti ç'pret? pse nuk'e therr.

SELIMI

Dale prit se kam një fjalë!
Murat vërtet më ke.....

MURATI

Djalë!
Folë hër, ashtu më **mrunsh.**

SELIMI

Sot më ke... e'do që të **duash**
Më do Selim? Selim jam
Po **nese vrag** mikun që kam.
Kur do sot të më **kesh** djalë
Lemë vëllanë të gjallë.
Ja ku të **thom**: besa besë
Vezir Musa po të vdesë
Gjaku'e-të **dot'a** kërkoj
Vetëm nga if sa të **rroj**
Dhe im at të jesh vërtet...

MURATI

Bir të betonam si mbret
Të jap fjal'e të jap besë
Vezir Musa të mos vdesë.

Sido q'është Skënder-beu
(Se Fatimen e'gënjeu)
Kur ka mëqësi me ty
Dot'a kem kashkë të dy
Si vëllezër dotë rroni
Pas meje të mbretëroni.
Selim, nuk' dil e'të flas
Më mbushe shpirtin me gas
Dhe Tanë që të kam djalë
Dotë me ndigjue një fjalë
Sot e'besoj të më prië nëerrë;
Nukë kam dhe djem të fjerë
Prandaj në ka marrë malli
Të sho një djalë nga djali;
Ndaj dua sot të martonesh
Me Mamicën, të gëzonesh
Të gëtonem edhe unë.

SELIMI

Zot, nukë bënet kjo punë
Se Mamicën e-kam motrë
Jemi lindur nëë një vatrë
Ndaj hiq dorë nga qëllimi...

MURATI

S'iho tani që je Selim?

MAMICA

Murat, Sulltan i-pa- besë
Mos ceë me këtë shpresë;
Unë sot jam shqipëtarë
Dhe nukë të geshoj fare

Mend të marr ç' bazrë të dua
Po Selimi m'bën gjer mua;
Selimi më të bën nder
Unë s'të dua për vjorr.
Pastaj mora faqe-zi
Unë s'verbonem si ti;
Ti thuaj të ka haka
Unë thom q'o-kam vëlla!
Ti cinë pandon të birrë
Selimn'a Mosa veziri.
Këtë s'e-dinë dot kurrë;
Ndaj Selimnë s'e-marr burrë.

Pamj'e-IV

Feriti, Murati, Selimi, Mamica, Mara, Hahiri

FERITI (të Muratit)

Trimat e-ta sot u-ngrenë
Dhe kërkojnë Skendor-beun,
Desinë të vinë këtunë
Që t'i-mbrel-sjnë me zhunë!

MURATI

Po Tahiri, nënës tuaj,
Çbën?

FERITI

Është me ta Tahiri?

MURATI

Tahiri nëse keto penë?

FERITI

Mos u-trëmb të gjith'u-zanë
Krosi'e qofë Muhamedi
As një trim pa lidhur s'mbeti
Udhëzua me ushtarët
Për mbi trimat shqipëtarët
Një nga një të tor'b-zuri
Udhur nëë pallas të peni.

MURATI

Mulatsotit trim me pallë
Nga qysh beni të falë
Armiqtë tanë të lirë
Në një sqfiz të ti-vero
Sa ai vi afër i-thuaj
Të vejë vetë të-runj
Të zhomë ç'kasë pasnar
Mbretnjesit e-mallëkuar
(Feriti del)

Pamj'e-V.

Murati, Mamica, Selimi, Mara, Hahiri

MURATI

Ah! të gjorët shqipëtarë
Nuk'u-vate pasa mbarë!
I nxirë të lir'i-zanë
Dhe keta lidhur m'i-prunë.
Tanë ng'armiqtë shpëtova.
(te Selimi)

Shumë, shumë të durova
Po ndëgjo tani Selim
S'kam frikë të flas pa ndrim
Nukë shfrovm si më parë
Me të luter, me të qarë
Do me thënë me një fjalë
Me pabir s'të dua djalë;
Nukë je për këtë nder
Kur e pushko për kashmer.
Mendoju, mendoju mirë
Bashkë me Musa vezirë
Se Tani puna na pret.

(te MAMICA)

Ty, shpresë tjatër s'të mbet:
Ja merr Sölimnë për burrë:
Ja që të dy ë'rrahe kurrë:
Njeri është djali im
Po s'mund të rri ndë dyshim;
Dhë nga këtu të dua
Kur që të dy s'duan mua'.
'Ti në do të kesh vlla
Xjhidh a mer një nga këta
Në mos të dy dhë'i vrau
Se s'mund të rroj me maras...
Porsa të ndërroj së jetën
Do'n'gjëjnë të vërtetën
Dous, dotë me shoç sot...

MAMICA

Murat nukë më trëmb dot
Se jam gati që të vdes

Me gas këtë dil'o-pres.

MURATI

Të vdeç? mos ki këtë shpresë
Hëna gati për martesë.

MAMICA

Të martonem?

MURATI

Soj k'shtu dua.

MAMICA

Me cin'o shtazë?

MURATI

Me mua!
Kur të ther vëtë me dorë
Me ty do të vë kurorë.

MAMICA

Nukë bënei m'i math mor

MURATI

Nukë bënet m'i math nder!
dëshe fodulle për dëfë
Tani të theva turiqë,...
Të bëra të më keqe frikë.

MAMICA

Nukë ke gjak as një çikë!...

MURATI

Tani thonj si të dinash,
Po ndiggjo ashtu më rrinash:
Ti sot ja shpëton vëllanë
Ja martonej mo Sultanë
Menjeja për kötë punë
Sa të vi prapë këtunë. [del]

Pamj'e-VI.

MAMICA, SELIMI, MUSA

MAMICA

E pasë tani Sultanë?
Njerrz'e-liq të tillë janë:
Sa ish vetë ndë rrezik
U-kuvëndonte si mik;
Nga rrezika puresa dolli
Me gjithë tjatër u-foli,
Njerrz'e poshtër, si nga hera
Veç'e vine nga fryn era.
Tani me fjalë të mira
Me lajka, me shërbëtira
Kur i-ogër, kur i-gerë
Kur i-keq o zëmër gurtë
E pasë këtë dragua?
E nëngjust ç'iha për mua?
E shukosi zëmër-guri
Ndë ç'rrezik të math më vuri?
U-lutem sot të më nëmi
Se të dy mo'ër më kini.

MUSA (te Selimi)

Pse s'më le të vdes me zdher
Të mos sho te tillë mnerr?

SELIMI

O Zot, pse më le të gjallë?

MAMICA

Tani lirë koto (jaë):
Ndimoni, për kryet tuaj
Se nukë jam hotë-huaj

SELIMI

Ç'mund të bëjmë? ç'mund të
thomi?
Sot të dy për vdekij jemi!

MAMICA

Sot ndë një rrezik të tillë
Mos më lini pa kështjellë.

MUSA

Ska këshillë më të mirë:
Të martonesh me të birë
Që të shpëtosh nga halli.

MAMICA

Kush është sot im vëllai?
Me fjalën e Fatmesë
Nukë di kujt të vë kosë.
Kush më tregon sot vëllanë?

MUSA

Duet të quesh Sultanë
Martoju sot, merr një burrë
Dhe mos flini bashkë kurrë..

MAMICA

Pun'e-poshtër, jet'e-rrëme !
Sot.....

SELIMI

Këto janë llagëme –
Për Muratnë : kur të shojë
Q'e-ndëgjon dotë të dojë
Se ke të birr'e-ti burrë
Nukë do të trëmbet kurrë :
Kshtu dotë shomë Sultanë
Dhe dot'i qasemi pranë
Se dotë na vërë besë
Dhe një ditë kemi shpresë
T'a vrasim me një menyrë.

MAMICA

Vëllezër, sot kam detyrë
T'u-shpëtoj, të shpëtoj vetë
Nga një rrezik i-vërtetë
Dhe nga një tmer i-vështirë.
Ndaj kur e-gjëjni për mirë
Martesën gjëni të mbarë
Po nga-ju-kush do'më marrë ?

SELIMI

Ti vezir q'i-the më parë
Këtë mëndje, këtë fjalë.

MUSA

Ti se ty të do për djalë
Murati, mbret'i Turqisë.

SELIMI

Princesën e Shqipërisë
E- doje me këtë shpresë
Tani mos del i pa besë.

MUSA

Kjo të duantë më mirë
Dhe s'kishte tjatër dëshirë.

SELIMI

Më ka dashar për vëlla.

MUSA

Sot vëlla nukë të ka.

SELIMI

Sot jam vërtet Skënder-beu.

MUSA

Fatimea të gënjeu.

SELIMI

Lemë të vdes të mbyll synë ;
Mamica është për tynë.

MAMICA

Sa nukë dini se ç'ini
Që të dy motrë më kini,
Jni vëllezër për mua,
Ndaj s'më duani për grua.
Për një princ, për një princesë
Esht'e-ndyrë kjo martesë.
Që t'u denetis, u-qesha
Dhe bêra si-kur u-desha,
Po ini të dy me nder
Ndaj s'e-deshtë këtë tmer.
Tani të presim, të rrimë,
Zoti mbase na del ndime.

SELIMI

Ç'dotë shomë ? ç'dotë presim ?

MUSA

Sot që të dy dotë vdesïm !

MAMICA

Ju, në vdekshi sot shpëtoni,
Më të bukur fat kërkoni ?

SELIMI

Do të vdes pa ditur ç'jam.

MUSA

Dhe un'atë brêngë kam.

SELIMI

Zot, rrëfemë gjaknë t'im
Që të mos vdes ndë dyshim.

MUSA

Zot, rrëfemë ç'jam ndë ballë
Pastaj shpyrti le të dalë.

MAMICA

Vërtet ini për të qarë
Se u-bëjnë gati varrë
Po u- lutem të mos pshoni
Se ju vdisni dhe shpëtoni
Po qysh të bëj un'e mjera
Se paska ndjenja të tjera
Murati ? dojë të vdesë
Po s'më lë'as këtë shpresë
Po Tahiri ç'do këtunë ?

Panj'e-VII.

Mamica, Selimi, Musa, Tahiri, Trima

TAHIRI

Murati s'është ndë jetë ?

MAMICA

Zot'i-math e i-vërtetë ?

SELIMI

Ç'thuaj kshtu ? kuvëndo mirë?

TAHIRI

Zot, u vra kjo egërsirë

MAMICA

Sa pa hipur Muhameti
T'ikën se shpëtim s'ua mbeti :
Kur vrau vëllanë vetë
Mbëlk, s'i-koq dorë jetë ;
Nukë punoi për ne
Po vetëm për vëllhe.

FATIMEJA

Mos u-tr-ënhni, se një fjalë
Muhameti s'është-gjallë,
E vrau vetë Tahiri
Kroft'e qoftë zëmër-mirë,
Muhameti po të rrnate
Kush o-di o'do ta gunoftë
Kur të zapëtonte fronë

TAHIRI

S'di n'e-vrava, pasha Zotë,
Dy kerl rasht'e luvoma
Po s'di në vdiq ai s'e-kena
Dhatem, u kërkoj ndjesë
Se dolla mik i-pa besë ;
E lash'e vrau Sulanë
Se na kishte vrarë Janë
Dhe pashë që kish dëshirë
T'i-vrasë sot dhe të birrë ;
Po s'i-kesha dhënë fjalë
Që t'a-lë pastaj të gjallë.
Ma dhanë të mbretëronjë
Dhe Selimnë t'a-nënaloj.

SELIMI

Krofsh e qofsh nga Perandia
Ti gënaftë Shqipëria

MUSA

Sot të dy ti ngjajtetojme
Dhe për mik të dëshirojmë

SELIMI (te Musa)

Mik sot keh shkruar nga fati
Që të vritesh Murati ;
Të rrosh të mretërosh vetë
Se'ja Selim'i-vërtetë

MUSA

O mik ndjesë pastyt'ake
Nd'ate jetë ku ka vatë.
Ti në kambo sot tahanë
Ke motrënë t'ime pranë
Merre mik merre për grua
Të më kesh vëllu dhe nusa.

(te MAMICA)

Ni kish një baba të lik

Vet'është ikim e hosnik;
Moçrë me të të martonesh
Në mi do, të trashëgonesh.

MAMICA (të Fatimes)

Folë, zonjë të jam falë
Hapna syti me një fjalë
Zoti-math të ngjasë jetën
Rrëfenu sot të vërtetën
Mbanse sot këtë lodrë
Kush nga këto më ka moirë?
Se unë të dy i-dua.....

FATIME

Mbase s'mil bisoni mua.

MAMICA

Unë fjalër të besojmë?
Zonjë, nga ti sot korkojmë
Skendërbeni të vërtetë
Që shpëtove e rrike vetë.

FATIMEA

Mem'e ti nëlë varrandë kot
Mbase flet më miré sot
(I-ep një letrë Mamicës)
Marr tani këtë zotnoe
M'a-ka lënë mëma jose
Marr'e kiesdo këtë kartë.

MAMICA

Eshtë dor'e-saj o-artë.
(Puth letrën)

SELIMI (te Zoica)

Cinë-do saha të kem
Yt jam e dote jem.

FATIMEA

Mëngjoni se ç'thotë Sava
Ç'djalë bukura, cinë vrava.

MAMICA (Kendon Strën)

« Hallet e brëngat e-mia
« Janë shumë të këqija
« Po dho gazë t'mi të ploië
« Nuk'e-ka fjalër ndë botë:
« Zonja Fatime besnike
« U-bë me Sulltanë mike
« Dhe që t'a vërë nëë gjumë
« Shtiret sikur e do shumë;
« Po Murati, koke-shkretë
« Endeshi me të vërtetë
« Dhe t'i-rrëfeji gjeximtë
« J dha të rritij Selimtë.
« Këtu kjo një dit' polli

« Te mbreti me vrap e-solli
« Dhe tha me rrëmbim Sultanit
- Zot, ky ësht'i birr'i Janit
Që vuadh dy Shqipëtarë
Tani ka ca dit më parë.
Zot, ky është Skënder beu
Duet t'a mbulojë dheu
Që të shuetë kjo barë
Se Jani, zot më ka vrarë
T'im shoq, një trim të vërtetë
« Ahere murati vetë
« Më këto fjal'u gënjye
« Nga inati u rrëmbye
« Dhe mori theri jetimnë !
« Im bir u rrit për Selimnë
« Dhe sot Selim'i vërtetë !
« Nuk është ndë këtë jetë.
« Ndaj sot me fuqi të Zotit
« Rron i bir'i Kastriotit.
« Ndë krah të djathtë ky djalë
« Ka një shënjë si një pallë.»

«Sava»

SELIMI (hap kranë)

Skënder-beu qënkam unë
Ja shënja që kam këtunë !

MAMICA (me gas)

Vëlla ti je Skënder-beu
Fatimea s'na gënjeu.

MUSA (te Fatimea)

Zonjë, po unë sot c'jam ?

FATIMEA

Im, bir, se pjellë të kam
Të kam dashur e të dua.

MUSA

Po sot pse qeshe më mua ?
Pse sot me letrën që shkrove
Për Skënder-be më tregove ?

FATIMEA

Që t'a shpëtoj nga rreziku

SELIMI (te Mamica)

Qasu moj motrë te miku
Se s' gjën si Musa vezirë
Burrë tjatër më të mirë
(te Zadea)
Zonjë, në do këtë dorë
Eshtë jotja me kurorë.
Të kam dashur e-të dua
Se ti je grua për mua.
(te Fatimea).
Me punëra që ke bërë

Të kemi mêmë të têrë.

(te Tahiri).

Dhe ty,o trim Shqipëtar,

Me mua do të të marr,

(te trimatë).

Dhe ju trima Shqipëtarë

Eni me mua ushtarë

Të lëftojmë më Turqinë,

Të shpëtojmë Shqipërrinë.

GJITHË TOK.

Skënder-beu, rroft'e qoftë !

Ndë Shqipëri mbretëroftë !

FUND

BKSH